

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Ju-
oslaviji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
istop. peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D. večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnitva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. ev. 10.650 in 10.347
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Poštenje in demagogija

Seljaško-demokratska koalicijska zveza, kakor se po krivem imenuje Radič-Pribičevićeva zveza, je skušala svoj polom ob minuli krizi izravnati v skupščini z debato o prosluli belgrajski Glavnjači. Novi minister za notranje zadeve dr. Korošec pa je efekt te debate, po kateri je hotela RP opozicija po ceni priti zopet do kredita, obzupesil s tem, da je demagogiji opozicije protipostavil svojo poštenost in odkritost. Še preden je Radič uprizoril v skupščini zaradi Glavnjače škandal, je dr. Korošec čisto nenapovedano presenetil upravo grada Belgrada v Glavnjači, si to mučilnico natančno ogledal in zaslísal pritožbe tamkaj zaprtih, pa tudi takoj pri belgrajskem županu z vso odločnostjo urgiral remediuro teh žalostnih razmer.

Da je radičevsko-pribičevićeva opozicija dvignila zaradi Glavnjače šum, to ne izhaja iz nagibov resničnega človekoljubja, ampak iz gole demagogije. Nepobitni dokaz za to je, da so tako samostojni demokrati kakor radičevci imeli v notranjem ministrstvu svoja podtajnika Pernarja in Wilderja, pa ni eden ne drugi nikoli ganil z mezinem, da odpravi zares škandalozne razmere v Glavnjači. Glavnjačo, ta prastari inštitut bivše kraljevine Srbije, smo sprejeli v novo državo, v kateri so bili današnji samostojni demokrati že ikokrat na vladi, pa se niso nikoli nad njo škandalizirali, najmanj takrat, ko so v njej sešle mnogoštevilne žrtve onih izjemnih zakonov, za katere se je najbolj navduševal g. Svetozar Pribičević. Enako nismo nikoli čuli nobenih pritožb zoper Glavnjačo, ko so radičevci sedeli v vladnih foteljah. Dr. Korošec je bil prvi, ki se je lotil tega problema in ga bo gotovo tudi zadovoljivo rešil.

Spričo tega je resnični škandal, če »Jutro« in »Narod« zdaj napadeta Slovenca ministra dr. Korošca, češ, da je »Glavnjačo v parlamentu zagovarjal«, dočim je celo član opozicije, zemljoradnik Ceda Kokanović izjavil v svojem govoru zadovoljstvo nad tem, da dr. Korošec vzel stvar energično v roke in ne dvomi o tem, da bo razmere v Glavnjači razčistil. Iz steno-grafskega zapisnika je razvidno, da je dr. Korošec odkrito in pošteno — kakor je sam rekel — priznal, da so mogoči ekscesi in izjavi, da bo »vse slučaje, katere so govorniki opozicije predložili, najvestneje preiskal, krivce kaznoval in najstrožje postopal po zakonu.« In minister je povdaril: »Jaz dajem izjavo, da bom vsak prestop, kakor hitro za njega izvem ali bom o njem obveščen, najstrožje kaznoval in da bom o vseh slučajih najresnejše vodil račun.« Dejstvo, da dr. Korošec ni sprejel od opozicije v demagoške namene predlagane ankete o Glavnjači, pa se popolnoma izravna po ponovni svečani izjavi ministra, da bo »režim Glavnjače sam najobjektivneje preiskal in krivce kaznoval« in da je pozval parlament, da ima zaupanje v njegovo poštenje. Kdor dr. Korošca pozna, ve, da je ta njegova izjava in zaupanje v njegovo poštenje več vredno kot sto anket, ki bi celo vprašanje samo zavlačevale. Glavnjače nas bo rešil dr. Korošec, za to jamči njegova oseba, njegova splošno priznana objektivnost, vestnost in globoki čut človekoljubja ter moralne odgovornosti.

Radičevsko-lažidemokratska opozicija pa iz debate o Glavnjači ni odnesla nobenih lahorik. S svojimi deloma divjimi pretiravanji in delnimi izmišljotinami ter napadi na krive in nekrive, ki so jasno razodevali njene demagoške namene, je popolnoma obzupesila tudi to, kar je iznesla resničnega in vse graje vrednega. Z izživljanjem pretepov je sama svojemu nastopu vzela vso resnost, parlament diskreditirala in dokumentirala sama ono nekulturnost, ki ji je simbol Glavnjača. Hvala Bogu, da načeljuje danes naši notranji upravi mož, naš rojak, ki bo neglede na desno in levo zastavil vse sile, da se izkoreninijo taki nekulturni pojavi vsaj v njemu podrejenem področju. Zato upravičeno lahko ponovimo, da je bil prvi nastop dr. Korošca kot notranjega ministra zmagovit in da je na ves parlament in na vso javnost napravil globok vtis, ki je bil predpripravljen po splošnem prepričanju, da je dr. Korošec pravi mož na svojem mestu. Jutrovski časopisni koncert, ki mu niti ostalo opozicijsko časopisje naše države ne sledi, je pa v svojih strupenih napadih na ministra Slovenca hvalabogu čisto osamljen in si s tem samo sam piše obzobdo in zaničevanje od strani vseh poštenih ljudi.

Ljuba Nešić pri Korošču.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Naš poslanik v Sofiji g. Ljuba Nešić je danes obiskal ministra notranjih zadev g. Korošca ter se z njim nad eno uro razgovarjal.

Proračun v načelu sprejet

Interpelanti odstavljajo interpelacijo - Od opozicije govore samo zemljoradniki - Opozicija zgubila glavo

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Na dnevnem redu današnje skupščinske seje sta bili dve interpelaciji. Dopoldanska seja je bila dokaj mirna; kajti poslanci tako zvane seljaško-demokratske koalicije se seje niso udeležili iz solidarnosti z užaljenim Radičem, ki je bil radi svojega jezika izključen od treh sej. Takoj po prečitani zapisnika je zemljoradniški poslanec dr. Tupanjanin protestiral proti dogodkom na večerajnji seji, češ, da je predsednik skupščine postopal ne kot predsednik skupščine, temveč kot predsednik vladne večine. Trdil je, da g. Radič ni tako govoril ter da je bila kazen neumestna. Ker poslanec Tupanjanin nadaljuje kritiko tega postopanja, ga predsednik opomni, naj govori k zapisniku. Ker govornik kljub temu nadaljuje govor v isti smeri in operira tudi s kraljevim imenom, mu predsednik vzame besedo. Zemljoradniški poslanci so zato vpriporili velik nemir in poskušali izzvati kravale, čeprav jih je samo 9. Končno so se pa le pomirili in je skupščina prešla na dnevni red. Najprvo se je razpravljalo o interpelaciji radičevcev o delovanju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Minister za socialno politiko Ceda Radović je odgovoril, da je administracija predmetne institucije popolnoma v redu in zato ne more sprejeti obtožbe, ki jo navaja interpelacija. K tej interpelaciji so še govorili poslanci Tupanjanin, Petejan ter zemljoradnik Novica, nakar je prišla na vrsto druga interpelacija, ki jo je vložil sam demokrat Prvišlav Grisogono. Ker pa je interpelant prosil, da se interpelacija prestavi, je bila seja zaključena ter sklicana prihodnja seja za popoldne ob 4 z dnevnim redom: Razprava o proračunu.

Popoldanska seja je bila še bolj mirna, kajti poslanci KDK se še vedno niso povrnili na sejo. Razpravljalo se je načelno o proračunu. Prvi je govoril proti proračunu dr. Tupanjanin (zemlj.), ki je navajal strahote režima, nepravilnosti v upravi, kritiziral finance in izjavil, da bo glasoval proti proračunu. Za njim je v istem smislu govoril poslanec Petejan (soc.). Tudi nad 20 Radičevih govornikov je bilo prijavljenih; ker pa niso bili prisotni, so izgubili besede. Ista usoda je doletela tudi odsotne govornike SDS. Nato je govoril posla-

nec zemljoradniške stranke dr. Voja Lazič, ki je trdil, da se vlada premalo briga za kmečko ljudstvo in je izjavil, da bo radi tega glasoval proti.

Nato je govoril radikalni poslanec Buniša Radič za proračun. Ker ni bilo drugih govornikov, se je prešlo na glasovanje ter je bil proračun v načelu sprejet. Pred glasovanjem je zemljoradniški klub podal izjavo, v kateri konstatira, da vladi in njeni večini ni do objektivnega dela na proračunu in izraža mnene, da je bila večerajšnja kazen preračunana na to, da bi se brez Hrvatov rešilo to najvažnejše državno vprašanje. Ker zemljoradniki vidijo v tem gaženje parlamentarizma, se bodo v svrhu protesta vzdržali glasovanja.

S to izjavo svojega kluba pa se ni strinjal zemljoradniški poslanec Šavlić, ki je glasoval. Od oddanih 188 glasov jih je bilo 186 za, 2 pa proti. Nato je skupščina prešla na splošno debato in je bil en del sprejet. Nadalje so sprejeli na znanje tudi poročilo verifikacijskega odbora, s katerim se odbija pritožba poslanca Wilderja proti izvolitvi radikalnega poslanca Parežanina, češ, da ni imel 30 let. Skupščina je mandat verifikirala. Potem se je prečitalo poročilo odbora za nujen zakonski predlog za pomoč krajem, ki trpe pomanjkanje. To poročilo pride na dnevni red prihodnje seje. Seja je bila ob 10. zaključena. Prihodnja pa je sklicana za jutri. Na dnevnem redu je nadaljevanje specialne debate o proračunu.

Poslanec pretepel skupščinskega uradnika

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je prišlo v skupščini do neprijetnega incidenta. Zemljoradniški poslanec Ceda Kokanović je pretepel policijskega uradnika narodne skupščine g. Mantanija. Pred skupščino je namreč zemljoradniški klub imel sejo. Ko je poslanec Kokanović pogledal skozi vrata kluba, je našel pred vrati g. Mantanija, ki je po trditvah poslanca Kokanovića prisluškoval, kaj se govori v klubu. G. Kokanović ga je zgrabil in ga krepko pretepel. Očividci tega dogodka pa trdijo, da je policijski uradnik slučajno šel mimo vrat in da ga je poslanec Kokanović neopravičeno napadel.

Kumanudi po potih dr. Korošca

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Belgrajski župan dr. Kumanudi je izdal občinskemu tehničnemu oddelku naredbu, da takoj izdelata načrte za začasno razširitev poslopja za policijske zapore v Belgradu. Čm bodo tehnične priprave končane, se bo takoj začelo z delom na razširitvi sedanje zgradbe, med tem pa se bo ukrenilo vse potrebno, da se postavi definitivna zgradba za mestno policijo.

Cetvorka se prvič posveta

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Četvorka je imela danes sejo, ki je pravzaprav prva, ker se poslednje seje minister dr. Spaho radi odsotnosti ni mogel udeležiti. Danes pa so bili navzoči vsi voditelji vladnih strank, to je predsednik vlade Veljo Vukičević, notranji minister dr. Anton Korošec, minister za trgovino in industrijo dr. Mehmed Spaho ter predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović. Na seji, ki se je vršila v predsedništvu demokratskega kluba, so razpravljali o delu v narodni skupščini, predvsem pa o načinu, kako postopati pri proračunski debati. Storjeni so potrebni sklepi, ki gredo za tem, da delo v skupščini čimbolj pospešijo, da bo proračun do 1. aprila sprejet in pridejo čimprej na vrsto druge nujne zadeve. V razpravi o političnem položaju, ki je bila zelo kratka, so soglasno konstatirali popolno konsolidacijo sedanjega režima, obenem pa tudi prisrčno in iskreno soglasje med koaliranimi strankami, kar daje nade za uspešno delo v parlamentu.

Novo naše poslaništvo v Buenos-Airesu.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Na predlog zunanjega ministra se ustanovi v Buenos-Airesu naše poslaništvo. Dosedaj smo namreč imeli tam samo konzulat. Za prvega poslanika je imenovan dosedanji generalni konzul g. Grisogono.

Ali abstinenca -- ali obstrukcija

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Seljaško-demokratska koalicija je danes ves dan zborovala in se posvetovala, kako bi vsaj malo ublažila blamažo, ki jo je doživel njen vodja Stjepan Radič. Vendar ni prišlo do definitivnih zaključkov, pač pa so popoldne soglasno sklenili, da Radič prosi za avdienco. Posredovali so voditelji SDS, nakar je bila Radiču dovoljena avdienca, da je bil Radič ob 2 res sprejet. Avdienca je bila zelo kratka in v nasprotju s svojo dosedanjavo navado ni Radič dal o njej nobene izjave. Po avdienci se je seja KDK nadaljevala in so razpravljali o tem, kaj naj se stori. Zanimivo je, da o seji niso izdali nikakega uradnega obvestila, pač pa so posamezni poslanci dali časnikarjem med štirimi očmi in ustmeno informacije, glasom katerih prevladuje v poslanskih krogih KDK borbeno razpoloženje in so vsi za to, da poslanci HSS in SDS sploh zapuste Belgrad in se absentirajo od dela v narod. skupščini ter prenesejo borbo med narod. Po današnji Radičevi avdienci pa so prišli do nasprotnega prepričanja, da bi namreč bilo dobro, če nadaljujejo z obstrukcijo. Če pa bi vlada med tem proračun v načelu izglasovala, bi po izjavah teh poslancev nastopila nova situacija. V tem slučaju bi poslanci Radičeve in Pribičević-Zerjavove stranke zapustili belgrajski parlament. Končnoveljavni sklepov v tem pogledu pa še dosedaj niso storili, ker so zadevo preložili na na jutri. Ta neodločnost v krogih radičevcev in samostojnih demokratov najjasneje dokazuje popolno desorientacijo teh ljudi in jasno kaže, da je njihova borba brez vsakega programa in brez vsakega idejnega cilja.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Jutri ob 6. uri prispe v Belgrad novi romunski poslanik g. Filodor, dosedanji romunski poslanik v Pragi.

General baron Tanaka, predsednik japonske skupščine.

Šumenković prevzel zastopstvo Marinkovića

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne se je v predsedništvu vlade vršila dolga konferenca med predsednikom vlade Veljo Vukičevićem, notranjim ministrom dr. Korošcem in zunanjim ministrom dr. Marinkovićem. Konferenci se je pozneje pridružil tudi minister za trgovino in industrijo dr. Spaho. Po tej konferenci je zunanji minister dr. Marinković odšel na dvor, odkoder se je vrnil z ukazom, ki pooblašča ministra za izenačenje zakonov dr. Šumenkovića, da za časa Marinkovićeve odsotnosti zastopa zunanjega ministra. Kakor smo že javili, namerava zunanji minister ostati dalj časa v inozemstvu. Dr. Marinković je takoj nato izročil posle svojemu zastopniku dr. Šumenkoviću. Nato je sprejel našega poslanika v Rimu Rakića, sofijskega poslanika Ljubo Nešića in italijanskega poslanika generala Bodrera. Razgovoru med našim zunanjim ministrom in italijanskim poslanikom je prisostvoval tudi zastopnik zunanjega ministra dr. Šumenković.

Še en spokorjenec

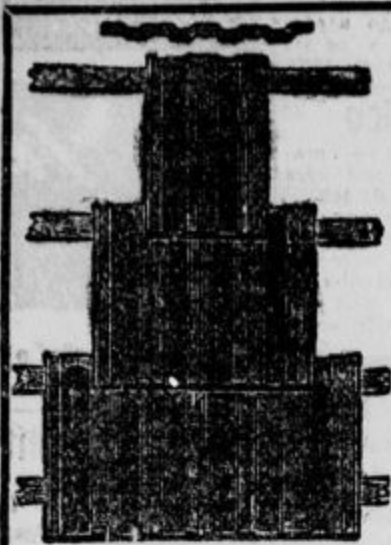
r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Bivši minister dr. Srškić nadaljuje svojo akcijo. Kakor poročajo iz Sarajeva, je dr. Srškić snoči imel sestanek svojih prijateljev. V svojem govoru je zahteval revizijo ustave in napadel predsednika vlade Veljo Vukičevića. Revizija ustave je po njegovem mnenju potrebna zato, da se decentralizira uprava in spodnese tla dosedanjemu centralizmu, ki vodi k neuspehom. Smatra, da bi bilo za uspešen napredek v upravi zadosti deset do deset oblasti v celi državi. Te izjave dr. Srškića so zanimive zato, ker je on sam sodeloval pri delu za današnjo ustavo in bi bil svoje ideje takrat lahko uspešno zastopal.

Kako bo organizirana pomoč ubogim?

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Odbor za razpravo zakonskega predloga za pomoč krajem, ki trpe pomanjkanje, je danes pod predsedstvom poslanca dr. Kuloveca razpravljala o vladnem predlogu, v katerem se določa 150 milijonov dinarjev za podporo krajem, ki trpe pomanjkanje. Odbor je sprejel samo to bistveno spremembo, da se za vsake oblast ustanovi kot posvetovalen organ poseben odbor, ki bo stal ob strani oblastnega odbora. Obstojal bo iz predsednika oblastnega odbora, velikega župana, poljedelskega referenta in zastopnika Rdečega križa. K razdelitvi podpor se bodo poleg občin pritegnile še druge ustanove. Ubožnim se bo hrana razdelila brezplačno, ostali pa bodo plačali v potih letih. Cena bo odgovarjala borzni ceni na li eu mesta. Ker zastopniki opozicije niso prišli na sejo, je bil predlog soglasno sprejet in poročilo poslano narodni skupščini.

Slovenci v tarifnem odboru

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Z novo uredbo o reorganizaciji železniškega ministrstva je tudi tarifni odbor v istem ministrstvu postavljen na drugo osnovo. Dosedanjim članom je potekel mandat in je na predlog železniškega ministra podpisan ukaz, s katerim se imenujejo novi člani. Slovence bodo zastopali v tem odboru profesor Bogumil Remec, Josip Lestičar in Ivan Mohorič.

Patent „Bohn“
Štev. 253

Odlikovana z zlato diplomo!

Prihranili bode 40% na stavbenem lesu, imeli pa cenen, lahek in dober krov, ako pokrijete hišo z glasovito dvojno zarezo opeko

„BOHN“

Zahtevajte vzorec in ponudbe od parne pekarnice

„Bohn“ - Vinkovci

Pazite na znamko „Bohn“!

NOVOSTI

za plašče
in kostume
ravno kar došle!

A & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg štev. 10.

Povest

V goliških plazovih

kolikor jo izide do konca 1. 1928 velja za vse nove „Domoljubove“ naročnike

samo 38 Din

ker dobe poleg celega letošnjega letnika „Domoljuba“ tudi vse pred novim letom izišle številke s to povestjo za nameček.

Novosadska tovarna klobukov v Novem Sadu potrebuje

2 do 3 šteparke

ki znajo dobro šivati na cik-cak šivalni stroj, za to pomladno sezono. Pogoji: stanovanje, hrana in pranje perila pri lastniku tovarne ter 500 Din mesečne plače ter povračilo potnih stroškov za tja in nazaj. 1470

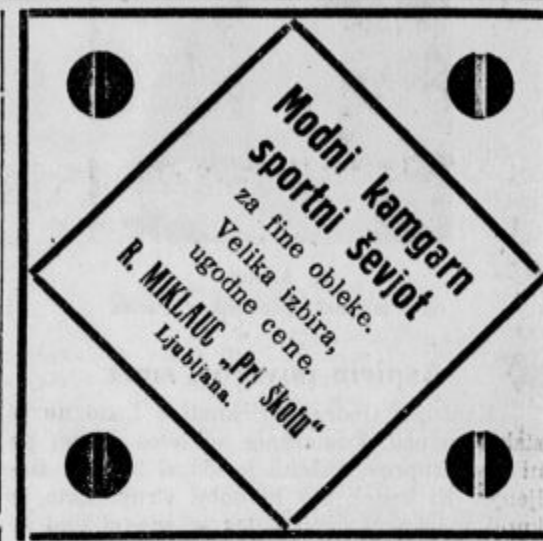
Blagajničarka se sprejme.

Starejša, izvežbana gospodična, lepega vedenja, zanesljiva v računstvu, vajena vladnega obveščanja s strankami, dobi stalno službo. Lastnoročne ponudbe: Manufakturna trgovina, Ljubljana. Poštni predal 69.

Pšenično moko

najboljše malinov nudi največje veletrgovine žita in mletskih izdelkov
A. VOLK, Ljubljana
Rastova cesta št. 24

VOZ (špaga) najcenejše direktne tovare. Mehanična tovarna Šinkovec, Grosuplje, Komisijna založila Palma Celje, Cankarjeva 7, Maribor, Koroška 8.

Paulič Jakob

oblastv. izkušeni tesar, mojster, Domžale,

sprejema vsa v to stroko spadajoča dela po danih in lastnih načrtih. Vodne stavbe, jezove in kolesa, dalje visoke, industrijske in druge stavbe, stolpna in razna druga ostrejša itd. — Točna postrežba.

Cenejši kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi usakoprsno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg štev. 17

V najgloblji žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naša neizmerno ljubljena soproga, predobra mamica, sestra in babica, gospa

Ana Hejnic roj. Pečirkova

soproga inšpektorja mestnih nasadov

dne 29. februarja t. l. po dolgem in mučnem trpljenju, za vedno zapustila.

Blago, nepozabno pokojnico spremimo k večnemu počitku v soboto, dne 3. marca 1928 ob 2. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Kraljevi Gradec, dne 29. februarja 1928.

VACLAV HEJNIC, soprog. — General DR. JAROMIR PEČIRKA, brat. — MARIANNA JANOŠIK roj. HEJNIC, hčerka. — Inž. JOSIP JANOŠIK, zet. — NADEŽDA in IGOR, vnuka, in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod.

Sveže namočeno polenovko, kakor tudi tedensko dvakrat domače žgano kavo vseh vrst po najnižji ceni Vam nudi

Fran Bergant, trgovina z mešanim blagom, Sv. Jakoba trg 6, Ljubljana.

Naročila na namočeno polenovko se sprejemajo. Poskusite, da se prepričate!

Naznanilo preselitve

Dovoljujem si cenjenim damam vljudno naznaniti, da sem svoj modni salon, dosedaj v Frankopani ulici 51, prestavila v palačo Pokojniškega zavoda na Kralja Petra trgu.

V zalogi stalno bogata izbira najmodernejših damskih, otroških, sportnih in žalnih klobukov. Predelava se izvršuje točno po naročilu in po najnižjih cenah. — Se priporoča

Ana Košuta,

Maribor, Kralja Petra trg.

Praktični sadjar

Spisal M. Humeč.

Cena vezani knjigi 80 Din. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Zahvala

Za mnogostransko, izkazano nam sočutje ob prebriski izgubi nepozabnega ljubega soproga, očeta, svaka in strica, gospoda

Antona Mahorič

trgovca

za mnogobrojno poklonjeno prelepo cvetje in vence, kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo na njegovi poslednji poti se vsem iskreno zahvaljujem. Posebna zahvala bodi izrečena gospodu dr. A. Kührar za njegov trud. Iskreno zahvalo izrekamo domači čči. duhovščini za duhovno pomoč. Najlepšo zahvalo izrekamo za udeležbo pri pogrebu zastopnikom tukajšnjih oblasti, Gremiju trgovcev v Ptuj, za načelnikom g. Franc Lenart, zastopnikom mestne občine Ptuj, za županom g. M. Brenčič, zastopnikom društev, vsem stanovskim tovarišem in prijateljem.

Vsem naša ponovna zahvala!

Ptuj, dne 1. marca 1928.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Z iskreno hvaležnostjo se bomo spominjali vseh onih, ki so nam ob prerani smrti naše srčno ljubljene, nepozabne hčerke, sestre, nečakinje, tete in svakinje, gospodične

Margarete Ševčik

lajšali dneve nepopisne boli s številnimi dokazi iskrenega sočutja, vseh onih, ki so predrago pokojnico obsuli z najlepšim cvetjem in vseh, ki so počastili njen spomin s tem, da so jo spremili na njeni poslednji poti. Srčna hvala pevskega društva Krakovo-Trnovo za prekrasne žalostinke.

V Ljubljani, dne 29. februarja 1928.

Zalujoče rodbine:

Ševčik, Kos, Blumauer, dr. Fakin.

KMETJE! TRGOVCI! POSESTNIKI!

Leto za letom uničujejo bolezni na tisoče goveje živine, konj in prešičev. Ves Vaš trud in napor dolgih mesecev in let propada. Stotisoči in milijoni denarja gredo v nič.

Vseh teh nesreč se lahko obvarujete, ako zdravite svojo živino z:

„ALMAFLORUM“

najboljšim, najhitrejšim in najzanesljivejšim sodobnim in v stotisočih primerih preizkušenim preparatom.

- »ALMAFLOR« proti konjski koliki.
- »ALMAFLOR« proti napenjanju pri goveji živini.
- »LA FLEUR« proti vnetju prebavil pri govedu in proti zadrževanju mleka pri molznih kravah.
- »HALF« proti svinjski vročici in varovalno sredstvo proti rdečici.
- »URINOT« proti krvavemu močenju (scanju) pri govedu in pri konjih.

Noben pameten živinorejec in posestnik živine ne sme biti brez teh zdravil. Kakor ne bo preudaren gospodar čakal, da mu hiša najprej pogori, da se komaj potem zavaruje, tako tudi ne bo čakal, da mu živina oboli, temveč ji bo dal tudi že poprej naše preparate, zato, da mu sploh ne bo obolela.

»ALMAFLOR« dobite v vsaki trgovini.

Trgovci, ki naših preparatov še nimajo, naj jih nemudoma naroče!

Cena skatliji z navodilom za uporabo je 40 Din.

Pristno samo s plombo »Govedomedika«.

Naše preparate uporabljajo danes že vsi živinorejci v Evropi. Na tisoče je zahval in priporočil. Nekaj jih objavimo jutri.

Edina zaloga za Jugoslavijo:

„GOVEDOMEDIKA“

Jugoslovanska razpošiljalnica preparatov za govedo, konje in prešiče iz lekarne »Pri sv. Antonu«. Maribor, Kopalniška ulica 11.

Največji sovražnik našega naroda

Rudolf Horvat:

Morilec telesa in duše

Največji sovražnik slovenskega naroda je redno uživanje alkoholnih tekočin in njihov škodljivi vpliv na naše telo, na dušo in naše gospodarstvo.

Te strupene tekočine so vino, pivo in žganje.

Pa poreče kak možakar: »Saj vino ni alkohol, ampak vino je vino, alkohol pa popolnoma nekaj drugega!«

Drugi ponuja svoje žganje in pristavi: »Le pijte ga, nič nima alkohola v sebi, saj sem ga pridelal doma. Nič vam ne bo škodilo.«

Tretji trdi z vso prepričevalnostjo, da je kozarec vina potreben po jedi za boljše prebavo, četrti pa je mnenja, da dajejo alkoholne tekočine človeškemu telesu moč, ga ogrevajo v hudem mrazu, pivo pa »redči« *itd.*

O kolika nevednost in nespamet!

Iz tega pa tudi razvidimo, koliko pouka še potrebuje naš narod in v ta namen naj nekoliko pripomorejo sledeče vrstice.

Vsled prevelikega zauživanja alkoholnih tekočin zastajajo končno mladi ljudje v rasti, kar so dognale številne naborne komisije.

Alkohol in človeški organi

Alkohol napravi največjo škodo želodcu, od katara do — raka.

V jetra prihaja vsled obilo zaužitega alkohola preveč krvi. Posledica tega je, da jetra odebelijo, včasih pa se močno skrčijo, kar povzroča zlatenico ali vodenico.

Ledvice ali obisti se po alkoholu skrčijo in napravi se kamen.

Hudo je prizadeto tudi srce, ki se razširi in obda z grdo toliščo ter se pokvarijo srčne zaklopnice. Zaradi tega srce tako močno bije, da nastane nenadna smrt vsled srčne kapi.

Alkohol in duša

Pivci se pogostokrat izgovarjajo, rekoč: »Vino pa smemo vendarle piti, vsaj za veselje?«

V duši se poraja človeško veselje in žalost, dobra in slaba volja, v duši imamo razum in spomin. Središče naše duše pa so možgani, kot središče vsega živčevja. Alkohol pa je najhujši škodljivec možganov. On goni preveč krvi v glavo, povzroča vrtoglavost in naposled pijansko blaznost (delirium tremens). Slabi pa tudi voljo in človek postane omahljiv in nezanesljivega značaja (za pol litra vina proda svoje politično prepričanje, če ga sploh ima), pijanec pa je navadno surov in nasilen. Spomin mu polagoma peša in ga celo popolnoma izgubi.

Pijanost vzame človeku razum in zavest, draži živce, neti nizko poželenje in vodi v zločin.

Alkohol in potomstvo

Monakovski zdravnik dr. Gruber navaja v dokaz pogubnega vpliva alkoholizma na potomstvo švic. zdrav. Bezzolija in pravi: »Naziranje, da so v pijanstvu spočeti otroci manj vredni, ni po raziskavanjih Bezzolija več hipoteza. O priliki ljudskega štetja v Švici leta 1900. je on izvršil štetje idiotov. To štetje je izkazalo približno 9000 idiotov. Pri preiskavi teh nesrečnikov je dognal, da so bili spočeti v glavnem v dveh kratkih obdobjih koledarskega leta, namreč

v predpustu in ob času vinske trgatve.

Alkohol in narodno gospodarstvo

Vseprek tožijo naši ljudje, kako silno propada naše gospodarstvo in za krivca teh skrajno slabih razmer smatrajo predvsem previsoke davke in slabo gospodarstvo. Temu utemeljevanju seveda ni odrekati upravičeno, toda krivda, in sicer največja je pa vendarle preveliko, in kakor smo slišali, popolnoma nepotrebno uživanje alkoholnih tekočin.

V l. 1926. smo izpili Slovenci (po Mrkuvni knjigi) alkoholnih tekočin v vrednosti

ene milijarde in 30 milijonov dinarjev.

Koliko je ta izpita množina povzročila gospodarske, zdravstvene, moralne in verske škode, je nepreračunljivo. Ako smo izdali milijardo za nepotrebno pijačo, smo imeli drugo milijardo gospodarske škode, ker so ljudje zapravljali čas (plavi dnevi), bili manj sposobni za delo, povzročili razne nesreče itd.

Alkohol »redi«*...*

Slovenci zapijemo štirikrat več, kakor znašajo vsi naši davki.

Za l. 1927. nam je doslej na razpolago samo statistika mesta Ljubljane in občine Trbovlje. Ker je zanimiva, jo navajamo bolj podrobno.

Ljubljancani so popili v preteklem letu 2.978.269 l raznih vin, to je za 264.793 l manj kakor v l. 1926. Buteljskih vin in šampanja so popili 9142 steklenic, a v predpreteklem letu 11.711.

Piva so konzumirali 1.207.421 l, predlansko leto 1.285.282 l, torej nekaj nad 12.000 hektolitrov, medtem ko je Ljubljana pri mnogo manjšem številu prebivalstva pred vojno porabila celo 35.000 hl. Torej velik razveseljiv padec.

Toda sedaj pride na vrsto žalostno dejstvo, namreč, da se nasprotno konsum žganja večja, kakor kažejo statistični podatki.

Ljubljana je porabila 89.677 l raznih spirituoz, iz katerih se je napravilo približno 2200 hektolitrov 40—42% žganja. Pri čaju in drugod je zavžila 37.423 l ruma, likerjev in kognjaka, predlansko leto le 34.603 l.

Občina Trbovlje je popila v preteklem letu 826.050 litrov vina, 22.251 l žganja in 7522 l špirta v skupnem znesku 11 milijonov dinarjev. Konsum piva ni naveden.

Koliko bi se dalo s tem denarjem koristnega storiti v socialne namene, naj razmišlja vsak sam!

Navedene številke jasno kažejo, da preti naš narod

telesno in gospodarsko uničiti

preveliko žganjepitje, ki se ne širi samo v Ljubljani, marveč v še mnogo hujši meri tudi po deželi.

Zato kličemo: caveant consules! Sklepa-mo pa z opominom: Troja so vrata, skozi ka-tera izide alkoholik iz tega življenja, namreč vrata groba, vrata blaznice ali kaznilnice!

—o—

Puhar Leopold:

Mladina ustani - poglani narod svoj obrani!

Ce je temelj stavbe slab, je hiša v vedni nevarnosti.

Najvišjo stopnjo kulture moramo brez-dvomno priznati onemu narodu, ki ima naj-manjše število pljučno-, spolno-, in duševno bolnih, ki se lahko ponaša z najmanjšim od-stotkom smrtnih slučajev novorojenčkov in največjim odstotkom umrljivosti vsled visoke starosti. To pa moremo reči samo o

treznem narodu.

dočim pijanski narodi, naj so še tako številni, neizogibno fizično in moralno propadajo. Kaj pa naj rečemo o našem narodu, ki je tako majhen? Ta bi moral biti še posebno trezen, zlasti pa še, če ga čakajo tako velike kultur-ne naloge kot našega! Treba je povzdigniti naše gospodarstvo, pripomoči h konsolidaciji države, se obraniti številnih zunanjih sovra-znikov. To morejo samo trezni ljudje, trezen narod, ki previdno gospodari in je duševno čil. Namesto tega pa žalostno gledamo, kako gine v alkoholu moč našega naroda, kako se velik del ohromeva in zastruplja!

Na eni strani naše očetnjave narod gladu umira, a na drugi strani njegovi bratje in sestre brezmiselno razmetavajo denar za ne-potrebne luksuse, zabave in alkohol.

Samo nekaj števil: Jugoslavija ima 160 tisoč koncesijoniranih gostiln in pivnic, Slo-venija nad 6000. V Sloveniji se popije vsak dan do 83.000 litrov samo vina za 660.000 Din! Zagreb sam pa izda v enem letu za opojne pijače 200 milijonov dinarjev. Bosna je leta 1926. porabila za žganje 8000 hl špirta, Srbija pa je konzumirala tega leta 40 milijonov li-trov žganja (večinoma slivovke), 300.000 hl vina in 86.000 hl piva. (Priznati pa moramo, da v Srbiji — izvzemši večja mesta — nisem videl pijanih ljudi in v vojni sem opazil, da so bili srbski vojaki vedno trezni). V Jugo-slaviji je med

100 blazniki 30 bivših alkoholikov, med 100 postopači 80,

med 100 kriminalnimi dejanji je v

75 slučajih

podlaga alkohol. Značilno je tudi dejstvo, da je zadnja tri leta začel padati konsum piva, a zato je silno narasel konsum žganja (ne-obdavčena kuha!) ter da je narasel tudi od-stotek umrljivosti novorojenčkov kmetskih in industrijskih proletarskih mater.

Alkoholizem torej narašča!

Mladina je naš up in naša bodočnost — ako je telesno in duševno zdrava. Strah pa

F. S. F.:

Zakaj?

† Profesorju Adolfu Robidi.

Ogromnost veličastva smrti me je vsega prevzela, ko sem bil pred njo — včeraj še najbolj srečno ženo — danes vdovo.

Od osmih do osmih — od smrti zvečer — vso noč — do jutra — ves njen jok le suh krč srca, drget mišic, gledanje v neskončnost, v onostranstvo... Vzdihi — kakor nadalje-vano umiranje še nekoga, še žene za možem: brez solza.

Ko stojim pred tako — ženo-vdovo, dobi vsaka moja beseda le prazen zvok, da jecljam, da me je sram; zobe stisnem, da umolkne ta prazni človeški golč.

»Zakaj?« *vzdihne v bolečini in se sesede na stol — vdova.*

»Ne vemo... Božje sodbe — niso naše sodbe...«

»Ah, izpod razvalin me je dvignil — (vojna vdova z osirotelim sinčkom je bila gospa Ivanka) — vse Vas — svoje prijatelje zapustil, da je živel samo meni in družini. — Zakaj?«

»Nalogo je izvršil, tek dokončal...«

»Nalogo je izvršil... je tiho ponovila in plahe oči so objele sobo, kjer je delal, kjer je »garal« *(kakor je sam pravil), gradil, zidal in popravil. — Vsak žebelček na steni, vsako deščico v podu, vsak košček oprave, ves ljubi drobiž in vso gorko domačnost — vse je tisočkrat preudaril, vsega se še drže njegove misli, dotiki njegovih prstov, ure in*

nas mora biti pred prihodnostjo, ako vidimo mladino izprieno, brez vzorov in podivjano in strašnih sponah alkoholizma. Verski in na-radni ideali, človekoljubje, kulturni cilji, umetnost, veda, gospodarski procvit, vse te je alkoholu udani mladini deveta briga.

Narod s tako mladino pa je zapisan smrti.

Današnji čas zahteva trdne, jeklene značaje, ljudi močne volje in podjetejnega duha. Mlad človek, ki se uda alkoholu, izgubi vso gib-čnost in žilavost volje, nič ne prenese, ničesar si ne more odreči in ko zadene ob težave življenja, obupa. Pomislimo samo na številne

samoumorne mladih ljudi!

Treba je rešiti mladino, da rešimo na-rod, Cerkev, šole, država, so poklicani, da v to zastavijo vse svoje sile. Država pa za po-bijanje alkoholne kuge in pospeševanja trez-nosti strašno malo stori. Ustava sama govori o borbi proti alkoholizmu, a izvaja se zelo slabo. Da se omejimo zgolj na negativno plat: Ministrstvo narodnega zdravja je izdalo dne 7. julija 1919 pod št. 3712 naredbo, s katero je zabranjeno dajati opojne pijače osebam pod 16 leti in naj si bi bili v gostilnah v spre-mstvu odraslih. Na žalost, pa je ta in še več drugih sličnih naredb ostalo samo na papirju. Tako n. pr. točenje alkohola že pijanim ose-bam; stavljenje pijancev pod kuratelo ob pra-vem času itd. Državna oblast je tudi ukazala, da izginejo iz učnih knjig vsi stavki, ki go-vore v prilogi alkoholu. Ali se je to tudi vse-stransko izvršilo? Minister prosvete naj ime-nuje

posebnega referenta

za vzgojo mladine k treznosti. Prepričan naj bo, da bo dotičnik prezaposlen, kajti naša država je pivcev tako bogata, kakor je kul-ture revna in potrebna. Žalostno je tudi dej-stvo, da se ustvarja zarja boljših državnih finan-c na račun rdečih nosov pivcev.

Najboljše sredstvo pa je proti alkoholu

samovzgoja mladine!

Ob studencu sem napolnil si to čašo, dvignil jo ponosno v gorski zrak; zašumeli so gozdovi, mi zapeli: »Slava ti, ki mlad si že — junak!«

Mladina naj sama obrne kopje proti naj-večjemu sovražniku slovenskega naroda, naj pobija alkoholizem, ki nas najbolj ovira v po-letu za visokimi narodnimi, kulturnimi in etič-nimi ideali in v uresničenju moči in ugleda naše države — naj duha izobrazuje z ved-nostmi, umetnostjo, moralnim dvigom, telo pa z zdravim športom! Nagajusnjemu pijanstvu, krokarstvu, firklarstvu, ki otopuje naše možgane in omakuži naše duše, pa

neizprosen boj!

nadure dela, skrb, računi... Tam — največja soba, od stropa do tal — sama knjiga. Kaj podstrešij je prebrskal po Sloveniji, kolike knjig rešil iz prahu in jih znal in urejal, da je danes njegova knjižnica izmed najlep-ših, kar jih zasebnih premore slovenski člo-vek.

»Nalogo je izvršil, tek dokončal...«

Iz čisto suhih, utripajočih oči so se udrle vdovi solze.

»Hvala Bogu, vsaj solze...«

Nagnila se je na mizo, s solzami je tekla bolečina iz srca in zdelo se mi je, kakor bi za-jokala vsa hiša, vse knjige, vse vse...

»O, petindvajset let je pel na koru Ma-rijinemu Oznanjenju — o, in mi ga ni oteja. — Zakaj?«

»Niso Njegova pota — n a š a pota...«

V bridki molk so kapale samo solze vdo-ve. Mrzli diš smrti je zavel nad mizo, po ste-nah, po knjigah... Onemeli so Adolfovi ko-raki za vselej Bilanca življenja je zaključena. Kdo bi šel hladen mimo veličastva smrti.

»Kajne, da se še snideva z Adolfom?« *je pogledala z očmi, kot bi se vrnile iz dal-jnih dalj.*

»Se, gospa.«

Odšel sem ves vase pogreznjen in sem sodil:

»Ce si imel kaj napak, naj ti jih očita, kdor je brez njih. Ta hip pa vem, da si bil v svojem velik.

Nalogo si izvršil, tek dokončal.

Zakaj?

To ve Bog in sedaj veš tudi ti

Društvo narodov in Dunaj

(Od našega stalnega dunajskega dopisnika).

Dr. I. Dunaj, 1. marca 1928.

Slovenec je v dveh člankih z dne 15. in 19. februarja našel to vprašanje, ki še vedno ni bilo najmanj rešeno. Predsedni ni dovolj znano, da ima ta načrt že veliko zgodovino za seboj. V najstari inflacijski dobi 1. 1920. so številni zastopniki reakcije dan za dnevom dokazovali, da je Avstrija nesposobna, da še dalje živi in eden prvih Avstrijcev, sedanji vodja panevropskega pokreta, mladi grof Coudenhove-Calergi je v duhovitem članku »Dunaj kot glavno mesto svetca izvajal, da Dunaj ne sodi več v današnjo Avstrijo, da je glavna brez telesa, da nima organske vezi z ostalimi pokrajinskimi republikami, da je kulturna mešanica nemškega, keltskega, slovanskega, madjarskega in židovskega življa, geografično pa na robu Avstrije, a v središču Evrope. Zato je predlagal nevtralizacijo Dunaja in prenesti Društvo narodov na Dunaj. Dunaj naj bi se odrekel priklopi k Nemčiji, a tudi vključitvi z današnjo Avstrijo.

Predlog, ki je vzbudil veliko pozornost, odobravanje in ogorčenje, je ostal tedaj brez praktičnih posledic.

Slovenski odvetnik dr. Broje je v »Času« leta 1925-26. razpravljal o možnosti razdelitve Avstrije. V tem članku se nahaja projekt nevtralizacije Dunaja, ki bi potem morda postal središče Zveze evropskih držav.

Toda teorija je teorija. Avstrijska republika se je pa začela konsolidirati in največji njen državnik dr. Seipel je uspešno izvedel ogromno nalogo sanacije. Dubovi so se pomirili, politika se je opredelila in nastale so tri glavne skupine: krščansko-nemška, liberalno-židovska in maksistična. Krščansko-nemška ima še danes najrazličnejše krila, sentimentalne vpkolence in sanjarje, zmernejše konservativce, versko mladne, a nacionalno odločne, prišaste brezpozgovne priklonitve k Nemčiji, zmerne Velenence in najradikalnejše nacionalne socialiste, torej vse nianse, tako da je enotna linija izključena.

Markisti so enotnejši. Toda vsi so za priklonitev, Dunaj pa imajo za svoj. Ker imajo v njem svojo vladno, svojega rdečega finančnega ministra in se v mestu prav dobro počutijo. Meščansko liberalna smer želi kratkoročno bogastvo, nacionalno delo in udobno življenje, in je torej v tem oziru manj politična ter se uda gotovemu kosmopolitizmu.

Ves zunanji in notranji razvoj povojne Avstrije izvira iz duševnih utripov teh treh skupin. Nezadovoljnost z obstoječim stanjem pa je rodila najrazličnejše poskuse. Iz Dunaja izhaja panevropsko gibanje. »Srednja Evropa« dr. Kannerja, »srednjeevropska prometna zbornica« veletrgovca Meisla in drugo. Toda življenje je šlo svoja pota, dežela se je povzdignila, Dunaj je rasel zlasti turistično, se zvezel z zračnim in trgovinskim prometom, osnoval načrt dunajskega pristanišča, postal svetovno mesto kongresov in se udal z eno besedo v svojo vlogo. Postal je politična Svica, vobonsko središče cele Evrope, gnezdo atentatov, intrig in vsestrano podzemne politike.

S Seiplovo sanacijo se je ustvaril nek avstrijski tip, oživilo se je vojaške vežbe in parade in dvignil gospodarski zanos s parolo: Kupuje avstrijske prideleke! Tudi v zunanjem svetu je Avstrija napredovala. Vojaška kontrola se je ukinitila. Amerika se je priključila Angliji in Francoski z izjavo, da odstopi od svoje predprave na obrok avstrijskih dolgov, kar znači, da je Avstriji zagotovljeno novo investicijsko posojilo in torej nov gospodarski dvig države.

V tem času so krščanski Nemci desničarji zaostali za časom; naprednejše grupe Seipela in demokratov pa so prenehale z jadikovanjem in šle na povsem realno pot. Pustili so ob strani mržnjo do nasledstvenih držav ter poudarili spoštovanje sosedov in novo stanje v Evropi. Za Avstro-Ogrsko in za priklonitev se ne brigajo in celo markisti, ki sovražijo Seipela, kolikor se sploh more nasprotiti, ki sovražijo, gledajo pri sanaciji v bistvu v isti liniji. Ta razvoj je imeti pred očmi, ko se stavlja vprašanje Dunaja in Društva narodov na Dunaju. Za to misel bi govorila okolnost, da je Dunaj danes še nevtralnno mesto, da leži v središču Evrope; zanjo bi bili Dunajčani, Češkoslovaška, Italija in vzhodne države, proti pa avstrijske province, Nemčija, Anglija, ker ne želi izpostaviti Društvo narodov vsakodnevni burji, in Francija.

Ze 15. novembra 1927 je »Fremdenpresset« zahtevala preselitev na Dunaj z argumenti, kot jih navaja »Slovenec« v omenjenih dopisih. 7. februarja je »Fremdenpresset« nadaljevala kampanjo iz Berlina v nasprotnem smislu, češ da je nevarno, če je generalni štab prebrazil fronto. 9. februarja se pojavil skepsa. »Die Stunder« pa je priredila anketo, ki je sevedizpadla v navdušeni »ja« za Dunaj. Po Seiplovi potovanju v Prago pa je debata naenkrat utihnila in Dunaj pričakuje, kaj bo ta mesec odločila Zeneva, ali se tam pestavi palčica ali pa ne. Seipel sam je napram temu vprašanju izredno skeptičen in se ogiblje vsaki izjavi. Dunajska Leonova družba pa se je zavzela za preselitev. Za nas bi bila geografska bližina Društva narodov brez dvoma koristna zlasti še radi vzhodnih držav. Tudi ta okolnost bo zapadne države odvrnila od tega, da bi se pustile — preseliti proti vzhodu. Po vsem tem se lahko trdi, da je ideja o preselitvi Društva narodov na Dunaj — v zraku!

Med Dunajem in Rimom še ni pogajani

v Dunaj, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Od merodajne strani doznava Vaš dopisnik, da med italijansko in avstrijsko vlado ni bilo nobene izmenjave misli o južnotirolskem vprašanju niti oficijelno niti oficijozno. S posebno dobro informirane strani se poudarja, da gre pri vsej stvari manj za to, da se ugotovi mednarodno pravno stališče, kakor da se manifestira dobra volja, da se ohrani dobro sporazumevanje med obema državama. To se lahko zgodi s tem, da Italija z Nemci, ki so z mirovno pogodbo pripadli k Italiji, postopa drugače, posebno glede nemškega privatnega in verskega pouka. Vaš dopisnik doznava še, da je zvezni kancler dr. Seipel prejel številne simpatijske izjave iz inozemstva, ki pa ne tvorijo predmeta objav ali diskusij, ker se prizadevajo na Dunaju, da ne dajo nobenega novega povoda za spore.

Romunska diplomatska imenovanja.

r Bukarešt, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Za generalnega ravnatelja ministrstva zunanjih zadev je postavljen g. Filoti, bivši ataše v Pragi, in urednik »Adeverulac«. Dosedanji generalni ravnatelj pa je postavljen za svetnika poslaništva v Stockholm.

V pričakovanju Ženeve

Kako prileti Mad'are?

v Ženeva, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Konferenca male antante se bo menda začela že v soboto dopoldne. Dr. Beneš je sedaj posle varnostnega komiteja odstopil podpredsedniku švedskemu justičnemu ministru Undenu, ker je sam zaposlen s pripravami za konferenco male antante. Romunski zunanji minister pride v Ženevo v soboto zjutraj. Na konferenci zunanjih ministrov male antante se bodo v soboto in nedeljo bavili z vprašanjem, kako naj se investigacijski predlog male antante proti Madjarski zastopa pri Svetu Društva narodov in ali naj se romunski zunanji minister kot delegat Sveta pooblasti, da tekom razprav spopolni predlog s predložitvijo nadaljnjega materiala proti Madjarski, za katerega je mala antanta v monostrski aferi še zvedela. Spricho takih okolištin je torej računati še z znatnim razširjenjem tihotapskega škandala.

Madjarska pod kontrolo!

v Praga, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Povodom zasedanja Društva narodov se češkoslovaški listi ponovno pečajo z madjarsko tihotapsko afero »Narodni Listy« zahtevajo, da se kontrolna komisija obnovi. Svehlav list »Venkov« očita mali antanti in Društvu narodov pomanjkanje energije v postopanju proti Madjarski. Svet Društva narodov mora dosedanje investigacijske določbe izboljšati. Svet Društva narodov bo moral reagirati na zahteve male antante, če noče biti Društvo narodov predmet dovtipov.

Madjari se prostovoljne ne uda'o

v Budimpešta, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Predlog romunske vlade za poravnavo spora glede optantov, da se prizna natančneje ne

Fuzija Cosulich -- Tržaški Lloyd

v Milan, 1. marca. (Tel. »Slov.«) V svrhu racionaliziranja gradnje parobrodov in ponovneustavljanja prekomorskega prometa v italijanskih jadranskih pristaniščih se fuzionirata družbi Cosulich in Tržaški Lloyd. Glavnica se namerava zvišati. Družba Cosulich prevzame ladjedelnice v Trzinu pri Trstu in paroplovno družbo »Adrijo« na Reki, kakor tudi italijansko zračno prometno družbo ter ves ladijski park Tržaškega Lloydja, njegove tri tržaške ladjedelnice, paroplovno družbo »Maritima Italiana« v Genovi in »Poglia« v Bariju. S tem se ladijski prostor družbe Cosulich zviša na 500.000 bruto registrskih ton ter se združijo važne paroplovne proge v Levantu, Indijo in vzhodno Azijo. Trst se od te spojitve nadeja novega razmaha svojega pristanišča.

Dalmatinske občine tožene v Pragi

v Praga, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Pred praškim civilnim delničnim sodiščem se razpravlja o treh tožbah Živnostenske banke proti občinam Šibenik, Trogir in Split radi plačila hipotekarnih posojil, ki so jim bila dana pred vojno. Banka zahteva neskrajšno svojo terjatev valorizirano v razmerju: ena predvojna krona enako češkoslovaški kroni. Zastopnik jugoslovanskih občin dr. Mandić je ugovarjal krajevno nepristojnost sodišča in izjavil, da velik del dolga obstoji iz obresti in anuitet, ki so narasle od leta 1917., katere pa občine priznavajo samo za zadnja tri leta od vložitve tožbe dalje, ter se skliceval na zakon, da je prekinjenje zastaranja rokov pri inozemcih izrecno odvisno od reciprocitete, katere pa pri Jugoslaviji ni. Zato je predlagal, da se zahteva mnenje pravosodnega ministrstva. — V to svrhu je bila razprava preložena.

Slovanska ideja v mednarodni politiki

s Praga, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Znani propagator slovanske vzajemnosti narodni poslanec dr. Uhlir je v svojem današnjem predavanju o slovanski ideji v mednarodni politiki razvil tezo, da imajo slovanski narodi v sebi prirojeno vzajemnost, sodelovanje in pomirljivost. »Kadarkoli kličem me Slovana, naj se ti odzove človek! Na zemlji mir, med ljudmi dobra volja!« To je moderna ideja slovanskega v mednarodni politiki.

2200 Francozov razstavi v Solunu

v Atene, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Velika francoska industrijska razstava, ki se bo otvorila dne 20. t. m. v Solunu v prisotnosti trgovskega ministra Bokanovskega in katere se udeležujejo 2200 francoskih tvrdk, predstavlja velikopotezen poskus Francije, doseči v grški trgovini dominirajoč položaj. Razstava bo trajala dva meseca. Dosedaj je prijavljenih 5000 francoskih obiskovalcev. V okvirju razstave se bodo vršila francoska predavanja in umetniške uprizoritve. Razstava bo vsebovala vse panoge produkcije od poljedelstva do industrije.

označena odškodnina na račun reparacij, za kar pa naj bi se Madjarska odrekla svojemu pravemu stališču, se v madjarski javnosti soglasno odklanja. Smatra se, da je Romunija samo še hotela pred zasedanjem Sveta ugoditi zahtevi Sveta Društva narodov za uvedbo direktnih pogajanj in da predloga ni mislila resno. Tudi ministrski predsednik Bethlen je napram novinarjem označil romunski predlog za nesprejemljiv in da ne more služiti niti kot baza za pogajanja. Izgleda za sporazum je zelo malo, tako da bo najbrže imel zadnjo besedo Svet Društva narodov. Ni pa tudi nobenega dvoma, da bo po dosedanji praksi Madjarska pri Svetu Društva narodov podlegla.

Sestanek Marinković-Mussolini-Briand dementiran.

v Paris, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Vest, da se bodo sestali Briand, Mussolini in dr. Marinković na razgovor radi sklepa pogodbe med Italijo, Francijo in Jugoslavijo, se na Quai d'Orsayu demantira. Vsekakor se Briand ni nič dogovarjal o kakem sestanku državnikov izven Ženeve.

Nobenih pogajani z Rusijo

v London, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Na vprašanje v poslanski zbornici, ali ne bi Anglija spričo prevladujočega položaja Nemčije pri uvozu v Rusijo hotela razpravljati v Ženevi o obnovi diplomatskih odnosov z Rusijo, je izjavil Chamberlain, da je bila nemška trgovina z Rusijo navzlic 300 milijonom kredita v zastanku, dočim se rusko trgovanje Amerike, ki nima z Rusijo nobene pogodbe, razvija naraščajoče. Če Rusija odpravi svoje drž. zunanjetrgovinske organizacije, bi bilo mogoče, pod ugodnimi pogoji z njo trgovati. Angleška vlada nima namena, prevzeti v Ženevi inicijativo za nova pogajanja z Rusijo.

Smola Viljemove sestre

v Berlin, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Sestra biv. nemškega cesarja princesinja Schaumburg-Lippe, ki je v zadnjem času bivala s svojim soprogom Aleksandrom Zubkovom v Berlinu, se je sama vrnila v Bonn. Sedaj se doznava, da finančne razmere tega zakonskega para baje niso povsem v redu. Dasi dobiva princesinja od hiše Schaumburg-Lippe mesečno apanažo 50.000 mark, je morala, da dobi denar za potovanje v Berlin, podpisati menico za 5000 mark. Zubkov je poskušal v Berlinu dobiti za zračni polet Evropa-Amerika 400.000 mark. Polet naj bi izvedel neki ruski pilot z zakonskima Zubkov kot potnikoma. Izposojevalec denarja se je najprej poudil v zastavo nakit princesinje v vrednosti 1 milijon mark, pozneje pa samo pisni ziro princesinje. Do sklenitve te kupčije pa ni prišlo, ker je hotelo preveč ljudi pri tem zaslužiti. Ker je pri velikih dohodkih princesinje nerazumljivo, kako more priti v denarne stiske in ker se njeno znatno premoženje, njen dragocene umetnine in pravljene nakit, vse v skupni vrednosti 12 milijonov mark, od omočitve z Zubkovim smatra v nevarnosti, se od princesinje blizu stoječe strani vršijo prizadevanja, da se njenemu možu odvzame uprava njenega premoženja ter da se posebno nakit in umetnine proglasijo za rodbinsko imetje, da jih rešijo iz rok Zubkova.

Škandal s princesinjo postaja vedno večji

v Bratislava, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Zena nekega mestnega uradnika v Bratislavi, rojena Rusinja z imenom Zubkov, je sedaj izjavila, da je soproj nemške princesinje Schaumburg-Lippe in svak bivšega nemškega cesarja Aleksander Zubkov njen brat. Zubkov ni plemenitega rodu, kakor trdi, temveč je sin nekega čevljarja iz Moskve. Bil je trgovski potnik ter se je pred 8 leti oženil v Rusiji. Ta zakon še ni ločen, tako da je sedanj mož princesinje pravzaprav bigamist.

v Berlin, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Aleksander Zubkovu so danes v njegovem berlinskem hotelu sodno zarubili več dragocenosti kot varščino za odškodninsko tožbo 3000 mark, ki jo je vložil oče nekega vajenca v berlinskem baru, ki ga je Zubkov v pijanosti pretepel.

Maršala Diaza bodo pokopali v soboto.

v Rim, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Radi smrti maršala Diaza so vsi italijanski listi izšli v žalni obliki. Pogreb se bo vršil na državne stroške. Truplo pokojnika bo jutri javno položeno na oder v cerkvi Santa Maria degli Angeli. Pogreb bo v soboto dopoldne.

Vse javne prireditve so v znak žalovanja odpovedane. V parlamentu je Mussolini govoril o pokojniku in posebno naglašal njegove vojaške zasluge. Mesto Rim je odeto v žalne zastave.

Madjarski emigranti ne bodo amnestirani.

v Budimpešta, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Z amnestijo o priliki osemletnice Horthyja bo oproščenih nekoliko stotin oseb, javnost pa je začudena, da je vlada pri tem nespravljiva napram madjarskim emigrantom.

Stavka v ČSR končana

v Praga, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Pogajanja za odpravo rudarske stavke v severozapadnih čeških premogovnih revirjih so bila danes ponoči uspešno končana. Stavka se lahko smatra kot končana. Posvetovanje se je končalo s popolnim sporazumom v vseh spornih točkah. Jutri dopoldne se sestane ožji odbor, ki bo redigiral besedilo nove delovne in tarifne pogodbe za severozapadne češke revirje rjavega premoga. Posrečilo se je doseči sporazum na vsej črti na podlagi linearne zvišanja mezd za 5 do 6 odstotkov.

V Parizu pa izbruhnila nova stavka

v Pariz, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je v pariški gradbeni stroki izbruhnila stavka. Zaenkrat še ni razviden obseg in jakost pokreta. Parolo so izdali komunisti, pobijajo pa jo socialistične strokovne zveze. Danes se gradbeni delavci sestanejo v poslopju strokovne zveze na velikem shodu, da formulirajo svoje zahteve in se obenem posvetujejo o vodstvu stavke.

Draginja v Franciji narašča

v Pariz, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Učinkovanje novih francoskih carinskih tarif se že kaže s tem, da so se občutno podražila važna živila in predmeti, še preden je stopila v veljavo nova carinska tarifa, katero mora še sprejeti senat. Cena surovega masla je v enem dnevu poskočila za 1.60 franka, kruh se je podražil za 10 centimov. Tudi ostala živila in oblačila se prilagodevajo novemu nivoju cen. Iz vse države prihajajo protesti proti podražitvi.

Strašna nesreča v rudniku.

v Essen, 1. marca. (Tel. »Slov.«) V premogovniku Ewald pri Recklingshausenu se odrekla naprava za dviganje, pri čemer sta se utrgali dve dvigalni kolibi, v katerih je bilo 48 mož. Mrtvih je 13 mož, 35 pa jih je težko in lahko ranjenih. Nekateri so v smrtni nevarnosti.

Lokomotiva brez strojevodje

v München, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Iz nepojasnjenih vzrokov je včeraj padel z električne lokomotive strojevodja, ki je sam vdiral stroj, ko je lokomotiva zapeljala v glavni kolodvor. Lokomotiva je brez strojevodja zapeljala v dvorano, kjer je podrla dva zidu in sta bili težko ranjeni dve osebi. Strojvodja je umrl.

Diamantsko polje odkrito?

v London, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Iz Capetowna se poroča, da se je v parlamentu poročalo o senzacionalnem odkritju diamantskega polja na aluvijalnih tleh v okolici Aleksandrovega zaliva pri ustju reke Orange.

Prince Pavle in kraljica Elizabeta v Bukarešti.

r Bukarešt, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Snovi je prispel semkaj z dvornim vlakom princ Pavle in grška kraljica Elizabeta. Na kolodvoru so ju sprejeli princesa Olga in Jelena, jugoslovanski poslanik Antič ter adjutant kraljice.

Kralj odpotoval v Topolo.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Danes ob pol štirih popoldne je Nj. Vel. kralj odpotoval v Topolo. Kakor se govori v dobro informiranih krogih, je v najkrajšem času pričakovati potovanje Nj. Veličanstva v inozemstvo.

Jugoslovanski obisk Nemčiji.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je nemški poslanik Olshausen obiskal prosvetnega ministra Milana Grola radi organizacije obiska jugoslovanskih intelektualcev v Nemčiji. Več nemških organizacij, med njimi znanstvena akademija v Monakovem, je namreč povabilo naše intelektualce, da obiščejo Nemčijo. V isti zadevi je prosvetnega ministra obiskal tudi predsednik Srbske akademije Slobodan Jovanović.

Žel. uradniki v Sloveniji dobe svoje pravice

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Ker je pri zadnjem napredovanju železniških uradnikov bilo prikrajšanih mnogo uradnikov, posebno druge in tretje kategorije v ljubljanski direkciji, je nastalo med njimi upravičeno razburjenje. Intervencije so imele toliko uspeha, da je ljubljansko ravnateljstvo predlagalo generalnemu ravnateljstvu izpopolnitve in korekture napredovanj. Poslanec Zebot je dobil danes poročilo generalnega ravnateljstva, da bo ta predlog iz Ljubljane sprejet. Na ta način bodo popravile krivice, ki so se prizadele železniškim uradnikom v Sloveniji.

Revizija železničarske pragmatike.

r Belgrad, 1. marca. (Tel. »Slov.«) V ministrstvu za promet je te dni zasedala komisija načelnikov ministrstva in generalne direkcije. Končala je razpravo o novi k zakonu o prometnem oboju, ki pride po proračunu pred skupščino. Poslanec Zebot je v imenu jugoslovanskega kluba zahteval, naj se v prihodnosti pozovejo vse železničarske strokovne organizacije na posvetovanje ter se jim da prilika, da uveljavijo svoje predloge.

Narodni guslar Tanasije Vučić

priredi

guslarski večer

danes ob 20. uri v »UNIONU«.

Pri tej priliki predava o srbski narodni pesni gosp. prof. dr. LAH.

Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni, Kongresni trg.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imajo nočno službo: Bohine na Rimski cesti in Levstek na Resljevi cesti.

Posetnikom prosvetnih večerov uljudno sporočamo, da se vrši danes ob 8. uri XIX. prosvetni večer v Akademskem domu. Radiofonija je pri nas pravkar stopila v razvojno fazo. Zato bo slehernega zanimalo bistvo, pomen in organizacija naše radio oddajne postaje v Domžalah in radia sploh. Po predavanju bodo obiskovalci lahko poslušali razne evropske postaje.

Umrla je včeraj gospa Marija Stricelj, roj. Pressinger, vdova dimnikarskega mojstra in posestnika. Pogreb bo v soboto ob 10. uri popoldne.

Prijave odpovedanih stanovanj. Za zamudnike, ki imajo stanovanja odpovedana in dosedaj še nimajo stanovanj, se prijave sprejemajo samo še v soboto, 3. marca, od 8. do 1. ure v mestni posvetovalnici.

Namesto venca umrlemu g. Ivanu Grobelniku daruje rodbina Olup 200 Din podporne družstvu slepih, Ljubljana, Wolfova ulica 12. — V sti namen je darovala tverka A. Miklauc 200 Din.

Umrli so v Ljubljani v času od 24. februarja do 1. marca: Marija Šloser, žena krojača, 80 let, Knezova 23; Franciška Černe, zasebnica, 80 let, Sv. Florijana ul. 38; Ivan Kutnar, nadučitelj v p., Holzapflov 7; S. Jožica Marina Klemen, usmiljenka, 63 let; Vidovdanska 4; Mihael Šušteršič, izvošček, 49 let, Kolesijska ul. 12. — V bolnišnici so v istem času umrli: Leopold Hude, posestnik, 43 let; Grosuplje 19; Franc Poznič, sin delavke, 141. Spodnje Hraše 9; Ivan Tepina, postrežek, 45 let, Dolenjska c. 2; Vid Šubic, pastir, 13 l., Samotarska 14; Franja Kokalj, žena posestnika, 71 let, Posavce 7; Franja Bolha, hči posestnika, 4 leta, Poženik 22; Celestina Rogelj, delavka, 22 let, Gorenjavas 10; Ciril Zupancič, delavec, 32 let, Zagorje ob Savi 42; Janez Ambrožič, delavec, 32 let, Babna gora 7.

Ogenj v Mestnem logu. Otroci, ki so šli včeraj ob 8. uri zjutraj v šolo, so opazili, da v Mestnem logu gori neki skedenj. Obvestili so o tem lastnika, mizarja Severja, ki je ogenj pogasil. Vnela so se le vrata. Medtem so prišli tudi mestni gasilci, ki pa jim ni bilo treba stopiti v akcijo. Škoda je malenkostna. Ogenj so zanetili najbrže kakšni postopači.

Odmov Sparovčeve afeze. Zeni znane tatu Sparovca, ki je bil lansko leto pred ljubljansko poroto obsojen na daljšo ječo, je policija zaplenila v njenem stanovanju pohištvo. Ko so Sparovčevi to sporočili, je upriporila v sredo zvečer v svojem stanovanju velik izgred. V divji besnosti je grozila, da bo s sekuro ubila svoja otroka in da bo razbila vse zaplenjeno pohištvo. Sosedje so jo s težavo ukrotili, jo zvezali in oddali v bolnišnico v oddelek za slaboume. Sparovčeva trpi za težko živčno boleznijo in ni povsem pri zdravi pameti.

Samour. Včeraj na vse zgodaj zjutraj so našli na nekem kozolcu pri Brinjah na ljubljanskem polju obešenega neznanega človeka. Ljudje so spoznali v njem berača in bivšega delavca Franceta Korošca. Korošec je šel v smrt najbrže radi bube.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 2. marca: SESTRICNA IZ VARŠAVE. A. Sobota, 3. marca ob 15. uri pop.: PEPELKA. Izven otroška predstava pri izredno znižanih dramatskih cenah.

Nedelja, 4. marca: NEDELJSKI ODDIH. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Ob 20. uri zvečer: GROFICA MARICA. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Ponedeljek, 5. marca: SESTRICNA IZ VARŠAVE. Red D.

OPERA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 2. marca: Zaprto. Sobota, 3. marca: PLES V MASKAH. Red B. Nedelja, 4. marca ob 15. uri pop.: HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE. Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. — Ob 20. uri zvečer: GROFICA MARICA. Ljudska predstava pri znižanih cenah.

Ponedeljek, 5. marca: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Petek, 2. marca: Zaprto. Sobota, 3. marca ob 20. uri: PRI TREH MLADENKAH. Ab. C. Prvič. Nedelja, 4. marca ob 15. uri: MANON. Znižane cene. Zadnjičkrat. Kuponi. — Ob 20. uri: »DOBRI VOJAK ŠVEJČ«. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Zveza slovenskih vojakov iz svetovne vojne, podružnica Moste pri Ljubljani, ima III. red.

Maribor

Nevarno je obolci duhovni svetnik in profesor g. Josip Zidanšek. Priporoča se tovarišem v molitvi!

Koncert »Drave« danes zvečer v Uniovni dvorani.

Vincencijeva konferenca stolne cerkve ima danes 2. marca ob 8 zvečer svoj mesečni sestanek v župnijski pisarni mestnega stolnega župnišča. Člani, duhovniki in prijatelji kršč. dobrončnosti so iskreno vabljeni na sestanek. Glavna točka tokratnega sestanka je čitanje novih pravil Vincencijevih konferenc! — Predsednik.

Od doma pobegnil. V sredo popoldne so na tukajšnjem kolodvoru aretirali Candir Franca, doma iz Hramš pri Celju. Fant je vso vožnjo od Polzele v Maribor prodajal žepno uro. Bil je sumljiv in policija ga je odpeljala na pol. komisariat k zaslišanju. Pri zaslišanju pa je fant priznal, da je pobegnil od doma in da je staršem ukradel 600 Din. Candir pa je še osumljen, da je svojemu kovaškemu mojstru v Polzele ukradel 1000 Din. Sicer bo Candirjevo zadevo policija še temeljito preiskala.

Celje

Somišljeniki SLS iz Celja! Kakor že naznanjeno, se vrši prihodnji ponedeljek, dne 5. marca v vrtni dvorani hotela »Beli vol« zopet redni sestanek somišljenikov SLS. Na ponedeljkovem sestanku bomo razpravljali o silno važnem stanovanjskem vprašanju. Zeleti je, da se naši somišljeniki sestanka v obilnem številu udeležijo.

Razstavo kuharskih in živalnih izdelkov priredi v nedeljo, dne 4. marca povodom zaključka gospodinskega tečaja v novi okoliški šoli šolski odbor kmetijsko nadaljevalne šole. Razstava, ki bo v prvem nadstropju v konferenčni sobi, bo odprta vse dopoldne in popoldne. Isti dan popoldne priredi gospodinski tečaj na šolskem odru v telovadnici nove okoliške šole gledališko predstavo »V Ljubljano jo dajmo« s pričetkom ob 15.

Umrli so: V noči na 29. februar je umrl v Celju g. Fric May, vpokojeni evangelijski župnik in častni senior evangelijskih občin v Sloveniji, ki je mnogo let bolehal. Pogreb se vrši danes, 2. marca ob 3 popoldne iz evangelijske cerkve. — V Pasteurjevem zavodu v Celju je v grozljivih mukah umrl 26 letni posestnik Ludovik Željko iz Pečarovec v Prekmurju. Ugriznil ga je stekel pes in nesrečnik je prišel prepozno v bolniško oskrbo. Sploh je frekvenca po steklih psih ogriznenih v zadnjem času v celjskem Pasteurjevem zavodu zelo velika.

Pevci in pevke! Danes, dne 2. marca ob osmih zvečer v opatiji pevska vaja. Pridite vsi točno!

Dramlje. V nedeljo 4. marca po večernih se vrši v prostorih kaplanije prosvetno-politični tečaj, ki ga vodi tajnik SLS iz Celja. Vabljeni so vsi somišljeniki z Dramelj, tudi šoli odrasla mladina ter ženstvo, da se tečaja polnoštevilno udeležijo.

Dopisi

Moste pri Ljubljani

Nekdo se je v »Jutru« nekaj vsajal zaradi občinskih računov. Bodi s tem občanom povedano, da je županstvo v zadevi občinskih računov popolnoma pravilno postopalo, kakor določa § 66 še sedaj veljavnega občinskega reda. Računi so bili skrojeni 14 dni razpoloženi vsem občanom v vpogled. Vsak občan je imel pravico pregledati račun in posamezne priloge k vsem postavkam dohodkov in izdatkov v obeh blagajniških dnevnikih. Odborniki

Varujte se prehlada!

Proti neugodnim posledicam eventualnega okuženja Vam nudijo najboljšo varstvo okeno

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERL

ni občni zbor v nedeljo 4. marca ob pol 10 uri dopoldne v gostilni pri g. Štor v Vodmatu.

XVII. redni občni zbor Slov. lovskega društva v Ljubljani se vrši dne 19. marca 1928 ob 9. uri v steklenem salonu restavracije na Glavnem kolodvoru v Ljubljani z nastopnim sporedom: 1. Poročila. 2. Razrešnica odbora. 3. Društvena organizacija. 4. Samostojni predlogi. 5. Službenosti. Samostojne predloge je poslati v zmlslo društvenih pravil najkasneje do 10. marca 1928 do 18. ure v pisarno društvenega predsednika dr. Ivana Lovrenčiča, odvetnika v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 12. — Odgovor S. L. D.

Klub ljubiteljev piščarjev naznanja, da se vrši klubov občni zbor dne 3. marca ob 8. zvečer v restavraciji Ljubljanski dvor.

Zelozniški upekojenici, ki so bili prevedeni po novem zakonu, se vabijo na sestanek 3. marca ob 6 zvečer v steklenem salonu g. Mikliča, Kolodvorska ulica.

Ruska Matica. V soboto, dne 3. marca, se bo vršilo v balkonski dvorani univerze predavanje g. univ. prof. Mihajla Jasinskoga o predmetu »Civilni zakon in njegova zgodovina«. Začetek ob 19. uri. Vstop prost.

Podzveza godbenikov (Podsavez muzikara) za Slovenijo ima svoj redni občni zbor dne 4. marca ob 10. uri pri Lloydju.

Maribor.

Krišćanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo, 4. marca v veliki kazinski dvorani misijoneto predavanje s skioptičnimi slikami.

Obrtna zadruga mesarjev in prekajalcev ima v sredo, 7. marca ob 14. uri v dvorani hotela Halbwild, svoj redni občni zbor.

Mariborski aeroklub. Jutri zvečer ob 20. uri redni Mariborski aeroklub skioptično predavanje o zrakoplovstvu. Predavanje bo v Apollo kinu, vstopnice pa se dobijo pri g. Brišk in g. Hliferju.

so pa imeli vrh tega še dolžnost pregledati vse postavke. Ako tega niso storili, ni krivda županstva. Tudi letos se je z občinskim računom postopalo tako, kakor se je vsako leto doslej in se bo tudi v bodoče, dokler za to ne bodo veljali drugačni predpisi.

Kočevje

Davica. Ker so se med otroci razpasle ošpice in davica, je okrajna zdravstvena oblast zaprla osnovno šolo za 10 dni.

Cerkveni koncert. V nedeljo 4. t. m. priredi frančiškanski cerkveni zbor v kočevski cerkvi koncert evharističnih, Marijinih in cerkvenoletnih pesmi. Po prihodu vlaka Schubertova maša v g-duru v spomin 100 letnice Schubertove smrti. Popoldne ob 3 koncert cerkvenih pesmi.

Stara Loka. Dne 29. februarja smo izročili materi zemlji telesne ostanke najstarejšega Starolokana g. Luke Kalana v ulcu Šinotovega očeta iz Pevna. Pokojni je dosegel častitljivo starost blizu 88 let. Bil je sivočes vzpreden gospodar lepe kmetije, daleč po Dolenjski znan vinski trgovec, mnogoletni ključar domače cerkve in veren možak stare korenine. — Slovesnega pohreba se je udeležilo do 200 samih bližnjih in daljnih sorodnikov — tedaj vsa »Zahla« Kalanov. Trillerjev, Hafnerjev itd., kar jih ima Staroloka občina in njena okolica.

Zužembek. Pri nas se vrši od novega leta sem gospodinski tečaj pod vodstvom gospe Černe-Henkove. V okoliščini tega tečaja je priredil hofstetnski zavod iz Ljubljane preteklo soboto in nedeljo troje protialkoholnih predavanj. Predaval je g. Leopold Puhar. Vse trikrat je bila prostorna dvorana polna in vsi poslušalci so vztrajali do konca, četudi je predavanje za odrasle trajalo nad dve uri. Zlasti možem je znal g. predavatelj priti do srca. Videli smo jih, da so si brisali solzne oči in slisali kako so se po povoru javno zahvaljevali govorniku za krasen pouk. Unamo, da so besede padale na ugodna tla in da bodo obrodile veliko dobrega sadu. Zalostno na to, da je izkazana »napredna« inteligenca doledno ignorirala ta predavanja. Kje je pričakovati poboljšanja. Če se izpraševanja vesti tako hito? Veliko zanimanje našega preprostega ljudstva za te govore pa prič. kako je leto dovelo tudi za resna vprašanja ljudske higiene. Zato se nam prav »za malo« zdi, da so merodajni krogi ravno pri nas našli vzrok za opustitev pouka mater o nevarnosti dojenčkov, kakor se ta pouk sicer v zvezi z gospodinskimi tečaji redno vrši. Ali naše matere niso toliko vredne, kot domnevajo? Potrebne pouka na to morda še bolj, ker statistika kaže, da im umrle približno 30 odst. dojenčkov v najnevarnejši starosti in to večinoma radi nepoučenosti. In še, ko smo zopet brez zdravstva, kar se pri nas tolikokrat primerja! Izgovor, da se mora ravno sedaj vršiti ta tečaj v Trbovljah je dokaj neroden. V industrijskih krajih imajo matere že od vsakem letnem času, na kmetih na samo pozimi.

Sv. Jernej pri Lohah. Tukaj je dne 2. februarja umrl kovač Jakob Sovič, oče onega fanta, ki je bil pred 14 dnevi, kakor smo poročali, na prežanju zabljen. Zalostna smrt sinova je šla očetu tako k srcu, da ga je zadela kap. V teku 14 dni dvojni hud udarec za družino!

Kresnice pri Ljubli. Znani podjetnik g. Birolla iz Zorčarja je v Kresnicah nasproti postaji od posestnika Podbrežana kupil velik kos sveta, da bo na ntem postavil veliko novo in moderno amonico. Kamen, ki je za žganje spna prvovrsten, je že dolgo časa kupljen na levi vsaki strani nad Zopodjem. Kamen bodo prevzeli z žilno železnico. Z delom se bo kmalu pričelo in bo v delo sprejetih do 50 delavcev. Baže namerava g. Birolla svoje poselstvo v Zorčarju prodati in se stalno naseliti v Kresnicah. Ker bodo najbrže že to pomlad zdeli v Jevnici pri Kresnicah zidati tako potrebno in dolga železnico novo šolo in ravno tako važno postajnišče istotam, si bo lahko mnogo delavcev služilo svoj kruh.

Ljutomer. Samo 1 liter vina Vam je potrebno si pritrziti, da lahko kupite srečko II. loterije Orlovškega stadiona v Ljubljani, ki stane samo 10 Din in s katero lahko zadenete vilo Stadion v Ljubljani. Šivalni stroji, kolo (bicycle), veliko stensko nihalo uro itd. Blagovito si oledati slike dobitkov v izločbenem oknu knjižarne »Panonije« v Ljutomeru, kjer se dobijo tudi srečke. Cenjeno občinstvo opozorimo, da hitro seže po njih, ker jih že ni več dosti in bo žrebanje nepreklicno že dne 25. marca t. l. Srečke se dobijo tudi pri predsedniku Ljut. Orlovške sreče, br. Senčarju, na Glavnem trgu v Ljutomeru. Požurite se za srečo.

Glasba

Na velikem koncertu, katerega priredi v nedeljek, 5. marca ljubljanska Glasbena Matica, igra pomnoženi orkester orkestralnega društva Glasbene Matice Schubertovo uverturo za veliki orkester. To delo se izvaja tudi z ozirom na to, da praznuje glasbeni svet v letošnjem letu 100 letnico velikega komponista Schuberta. Komponist Schubert je za nas zanimiv iz tega ozira, da je leta 1816. bil med 21 kompetentni, ki so konkurirali za razpisano mesto glasbenega učitelja na pravkar tvorjeni šoli Filharmonične družbe ljubljanske. Tega mesta Schubert takrat ni dobil, najbrž radi tega, ker je bil star 19 let. Na to mesto je bil imenovan s strani vlade neki Sokoll iz Celovca. Sloves Schubertov je danes tako velik in njegova dela tako pomembna, da se povsod in zelo pogosto izvajajo. Orkester je pomnožen z godbeniki Musike drav. diviz. oblasti in dirigira g. Emil Adamič. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Orkestralna generalna vaja za ponedeljkov koncert se vrši v soboto 3. marca ob 20. uri v Unionski dvorani.

Naše diljaštvo

Danica. Dne 29. febr. t. l. se je vršil 68. redni občni zbor Jug. kat. akad. društva »Danica«. Izvoljen je bil sledeči odbor: Kalan Zdravko, cant. iur., predsednik; Lenčak Janez, stud. iur., podpredsednik; Črnigro Adolf, stud. techn., tajnik; Šobar Stefan, stud. med., blagajnik; Hočvar Lojze, stud. mont., gospodar. Za revizorje pa so izvoljeni: Hafner Janko, stud. techn., Povšič Jože, stud. phil., Hubad Ivan, stud. med.

51. redni letni občni zbor Jugoslov. kat. akad. društva »Zarje« se vrši v soboto 3. marca ob 8 zvečer v lokalni »Zarje« Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Proglasitev starškinam. 3. Poročila odbornikov in revizorjev. 4. Volitve novega odbora. 5. Službenosti. Za člana udeležba strogo obvezna! — Predsednik.

Turistika

Litijska podružnica SPD ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, 4. marca na Sveti Planini. Zborovanje se bo vršilo v društveni koči, začetek ob 14. Skupen odhod planincev je z jutranjim vlakom (iz Ljubljane ob 7.50, iz Litijske ob 8.21). Odhod iz postaje Trbovlje. Vabljeni vsi prijatelji Sv. Planine in litijski planincev in planjak.

Moderno sredstvo

za negovanje kože.

Eucerit vsebuje sedaj substanco, ki pospešuje funkcije kože. Ta Eucerit v Nivea-cremi vpliva vsled tega neprimerno ublažuje in leži na razpokano in gubasto kožo. Poizkusite!

Nivea-cremo

Spori

TEKME ZA POKAL LNP.

V nedeljo okrožni semifinali v Ljubljani in Mariboru.

Tekme za prehodni pokal LNP-a prinesejo v nedeljo važne tekme v Ljubljani in Mariboru. V Ljubljani se srečata Primorje in Hermes, v Mariboru Rapid: Železničarji in Maribor: Svoboda. Po odigranju teh treh tekem ostanejo v konkurenci le še štiri faktično najmočnejša moštva Slovenije. Poleg Ilirije, ki pride v naslednje kolo že po zrebu, ima v nedeljo gotove šanse, da pride v četvrtico edino Maribor, dočim je v tekmah Primorje: Hermes in Rapid: Železničar popolnoma negotovo, katero moštvo bo zmagalo.

Carr je skočil s palico 4'29 m

V Madison Square Gardenu so se vršile ameriške lahkotletske prvenstvene tekme, v halhi Carr je skočil ob palici 14 čevljev in 1 colo, to je 4 m in 29 cm. Najprvo so dejali lato v višino 4 m in 22 cm. Kratek zalet in gladko je splovato Carrovo telo čez lato, dobre 3 cm nad njo. Dvignili so lato, na 4 m in 29 cm. 8000 gledavcev je gledalo, ali se bo posrečilo in če bo zboljšan svetovni rekord 4.267 m. Ta rekord je napravil tudi Carr, a zunaj na prostem, kar je lažje. Polno dolžino bambusove palice je Carr izbral in — čez je bil. Ko je bil na tleh, je najprvo pogledal gor v višino, kako je z lato. Nepremična je bila lata v omočeni višini, svetovni rekord je bil zboljšan na 4.2026 m. Natančno so ga izmerili in potrdili. Še više je hotel Carr, na 14 čevljev in 3 cole — 4.813 m. Prišel je čez; a ko je letel dol, se je z roko dotaknil palice, in padla je na tla.

KONGRESI V AMSTERDAMU.

Zveza hokeja bo zborovala 18. in 19. maja; nogometna zveza 24. do 26. maja; olimpijski odbor 25. do 27. julija; lahka atletska zveza 26. julija ter 8. in 4. avgusta; sabljarska zveza 26. in 27. julija; zveza sportnega časnikarstva 27. julija; amaterska zveza rokoborcev 29. julija ter 6. in 7. avgusta; težkootletska zveza 30. julija; plavalna zveza 2. in 13. avgusta; veslaška zveza 4. in 5. avgusta; amaterska boksna zveza 5. 6. in 12. avgusta; kolesarska sportna zveza 2. avgusta; urad mednarodnih sportnih zvez 8. avgusta; odbor za prva afriške igre 9. avgusta. Rok zborovanja sportnih zvez za gimnastiko in jadrnanje še niso določeni.

Radio

Zagreb 310. Milan 549. Breslau 315.8. Barcelona 344.8. Praga 348.9. Leipzig 365.8. Schenectady 379.5. Stuttgart 379.7. Toulouse 392. Hamburg 394.7. Katowice 422. Frankfurt 428.6. Brno 441.2. Rim 450. Pariz 458. Oslo 461.5. Langenberg 468.8. Berlin 483.9. Davenport 491.8. Dunaj 517.2. München 535.7. Budapest 555.6. Varšava 1111.

Petek, 2. marca.

Zagreb: 20.35 koncert skladb za violončelo in klavir. — Milan: 20.50 koncert simfoničnega orkestra. — Praga: 19.50 Matena: »Brandenburški na Češkem«, prenos iz gledališča. — Leipzig: 16.30 koncert. Odlomki iz nemških oper; 20.15 romantična glasba. Weber: Uvertura iz »Oberona«. — Mendelssohn: Violinski koncert a-mol. — Schumann: Prva simfonija, b-dur. — Schenectady: 20.30 orkestralni koncert. — Stuttgart: 20.30 simfonični koncert. stuttgartskega filharmoničnega orkestra. — Hamburg: 21.30 koncert ljudskih pesmi. — Katowice: 20.15 koncert varšavskih filharmonikov. — Frankfurt: 20.30 simfonični koncert. — Rim: 20.45 instrumentalni in vokalni koncert. — Oslo: 20.30 koncert osloškega simfoničnega orkestra. — Langenberg: 20.15 »Norec Trantise, drama v 5 dejanjih (Hardt). — Berlin: 21.30 koncert skladb modernih mojstrov; 22.30 pesmi iz veselih in žalostnih ur pastirjev. — Davenport: 20.45 simfonični koncert. — Dunaj: 20.30 »Prevara in ljubezen«, veseloigra v 3 dej. (Holberg). — München: 20 »Eurianta«, velika romantična opera v 3 dej. (Weber). — Varšava: 20.15 koncert varšavske filharmonije.

Sobota, 3. marca.

Zagreb: 20.35 koncert pesmi za sopran in klavir. — Milan: 20.50 koncert vesele in resne glasbe. — Praga: 21.30 klavirski koncert. Dvojak: Poetično razpočenje. — Chopin: Balada v g-molu. — Leipzig: 20.20 koncert poskočnih pesmi. — Stuttgart: 20.15 koncert. Pester spored. — Hamburg: 20.30 »Gospa v bermelinu«, opereta v 3 dej. — Katowice: 20.30 prenos opere iz Varšave. — Frankfurt: 20.15 koncert solo točk za bariton. — Brno: 19.30 orkestralni koncert; 20.30 bolgarski večer. Predavanje, pesmi in proza; 21.30 vojaški koncert. — Rim: 20.45 »Življenjski eliksir«, vesela opera v 3 dej. (Donizetti). — Os'o: 20.30 koncert. Supet: Poet in kmet. — Mascagni: »Priatelj Frica«. — Bizet: »Carmen«. — Morena: »Večerja pri Suppéju«. — Lehar: Mariška. — Berlin: 20.10 »Mesečina«, opera v 4 dej. (V. Be'lini); 22.30 lahka glasba. — Davenport: 23.20 koncert vojaške godbe. — Dunaj: 18. koncert; 20 »John Gabriel Borkmann«, igra v 4 dej. (Ibsen). — München: 19.30 orkestralni koncert. — Varšava: 20.30 opereta.

»Gospod doktor, pustite me umreti, preveč trpim.«

»Ne rabim nobenih nasvetov; jaz poznam svoj poklic sam dovolj dobro.«

Kaj je novega

† Adolf Robida

V sredo zvečer je nepričakovano umrl v splošni bolnici profesor Adolf Robida. Vnetje v ušesu, ki ga je bilo že v prejšnjih letih večkrat napadlo, se je letos ponovilo; ko je že skoraj okreval, se je bolezen vnovič pojavila; v nedeljo je šel še sam v bolnico, da so ga operirali. Pa tudi dvojna operacija ga ni mogla več rešiti. Številni prijatelji in vsa Ljubljana, ki je pokojnika poznala, skoraj ni mogla verjeti v to nenadno smrt. Pokojni je bil šele v 43 letu in je bil na zunaj krepak in zdrav, izredno delaven, skoraj neutrudljiv. Šele v jeseni mu je v visoki starosti umrl oče Ivan, znana ljubljanska osebnost. Tudi Adolfa moramo šteti med najbolj znane Ljubljančane.

Z Adolfov Robido je umrl eden najnadarjenjših profesorjev. Po stroki je bil slavist in germanist, njegova izobrazba pa je bila tako vsestranska, da je bil podrobno poučen o vsem mogočem in je zlasti upošteval praktično stran izobrazbe. Temeljito se je pečal tudi s stenografijo in je napisal izbrano stenografsko čitanko. V mladih letih se je veliko bavil z literaturo i sodeloval kot pesnik in dramatik pri tedanjih slov. revijah. Preko svojega strokovnega studija se je posvetil proučevanju drame, predvsem slovenske, pa tudi nemške in nordijske. Bil je prvi pri nas, ki se je začel intenzivno teoretično pečati z dramatikom in gledališčem. Svoje razprave o slov. drami je priobčeval več let v Času (1909—11), pisal je pa tudi o Ibsenu in Strindbergu. Teoretski študij ga je pripeljal tudi do sar. stojnih dramatičnih potkusov, ki so osnovani na naturalističnem pravcu, najbolj pod Strindbergovim vplivom; nekaj so jih tudi igrali v gledališču (ciklus »Demon Venus« in drama »V somraku«). V razpravah in kritikah se je podpisoval ali s pravim imenom ali s psevdonimom Homunculus. Zadnje njegove originalno delo »bili »Kljuba« valcici; vprizoril jih je nekdanji Ljudski oder, ki ga je Robida z veliko vnojo vodil.

Prevedel in priredil je več dram za gledališče; nekaj ljudskih iger je preuredil tudi za tisk (Krivoprišežnik, Revček Andrejček, Lumpacij Vagabund, Zapravljevec, Mlinar in njegova hči). V njih se kaže gledališki praktični ki po n občinstvo in dobro računa z njim; kjer je pokojni Robida služboval — v Kranju in v Ljubljani —, je organiziral ljudsko gledališče. Tako je izveščal v Kranju in Ljubljani številno igravsko družbo, postavil v obeh krajih širokopotezno in bogato opremljen oder in osnoval povsod dramatično šolo. V Ljubljani je stopil v tesne stike z gledališkimi krogi, bil je v prijateljskih zvezah zlasti z Vojvodinom in Nučičem; pozneje je poučeval ves čas v dramatični šoli, ki jo je vzdrževalo Združenje igravcev in marsikakega svojih dijakov je navdušil za gledališče. Gledališče je bila njegova najbolj srčna zadeva in ga ni nikoli spustil z vidika, čeprav zadnji dve leti ni več zahajal vanj. Robida je bil brez dvoma naš največji gledališki praktik.

Od svojih dijaških let do smrti je bil navdušen in dober pevec. Večkrat je nastopal kot tenorski solist pri koncertih »Ljubljanec«, več let pa je z veliko vnojo pel v Satinerjevem frančiškanskem cerkvenem zboru. Od mladosti do zadnjega časa se je veliko zanimal tudi za plesno umetnost; pri raznih prireditvah je bil Robida nedosežen aranžer.

Nenavadno spretni in okretni mož se je zadnja leta posvečal največ družini — nikoli pa ni miroval. Zanj sta bila dan in noč razdeljena res na ure — zdaj v šoli, zdaj privatni pouk, zdaj petje, zdaj domače delo; vedno in povsod je računil samo s časom. Vse je vedel in znal prav izrabiti, celo svoj oddih, če ga je sploh imel. Zato ga tisti, ki ga je poznal samo od zunaj, ni poznal vsega in prav. Znal je biti do skrajnosti uslužen in požrtvovalen in marsikdaj nisi vedel, kdaj je z dobroto mislil nate. Za kogar se je zavzel, zanj ni poznal zaprek in mu je odprl mnogo vrat.

Od nekdanj je bil pokojni Robida velik ljubitelj knjige. Zadnja leta si je zbral veliko in dragoceno knjižnico, ki hrani mnogo slovenskih dragocenosti; njegova knjižnica utegne biti ena največjih in najpopolnejših zasebnih knjižnic. Baval se je še z vsem mogočim; vsako novost je hitro in temeljito preštudiral, si jo nabavil in je bil vedno o vsem poučen.

Ta nikoli mirujoči mož je našel oddih mnogo prej, preden je sam mislil na to. Nenadoma ga je zmanjkalo in skoraj ni mogoče verjeti, da ga ne bo več ne v družbi ne na cesti ne v šoli, ker povsod je bil viden in glasan. Naj počiva v miru! F. K.

KOLEDAR.

Petek, 2. marca. Simplicitj, Henrik. — Jutri: Kunigunda, Andrej.

Novosadska vremenska napoved 2. marca: V celi državi bodo prevladovali zmerni vetrovi južnovzhodne smeri. V Podonavju bo nastopila močna košava (vzhodni veter). V Vojvodini in severni Srbiji bo deloma oblačno. Snega in dežja ne bo. Hujši mraz bo nastopil v Srbiji in Vojvodini. Solnce vzhaja ob 6. 24, zahaja ob 17.35.

Dunajska vremenska napoved za 2. marec: V severnih Alpah povečini jasno, poneči mraz, južnovzhodni vetrovi bodo postali slabši. V južnih Alpah večinoma oblačno, temperatura malo izpremenjena.

Vreme v Beogradu dne 1. marca: Danes je prevladovalo precej hladno vreme z zmernimi vzhodnimi vetrovi (košavo), ki so proti večeru postali močnejši. Povprečna dnevna temperatura je znašala 3 stopinje Celzija.

ZGODOVINSKI DNEVI.

2. marca: 1791. je umrl ustanovitelj metodistov John Wesley — 1810. se je rodil papež Leon XIII. — 1824. se je rodil češki komponist Bedřich Smetana. — 1820. se je rodil pisatelj Edvard Douvres Dekler (Multatuli). — 1851. se je rodil na Dunaju jurist kriminalist Franz von Liszt.

★ Umrl je v Limbušu pri Mariboru upokojeni g. župnik Janez Kapler. Rajni je bil rojen 15. aprila 1862 v Sevnici ob Savi in posvečen v mašnika 20. julija 1884. Dolgo vrsto let je župnikoval pri Sv. Jakobu v Slov. goricah. Pred leti je stopil v pokoj in se naselil v svoji lastni hiši v Limbušu. Porrebo se bo vršil danes popoldne na pokopališču v Limbušu. Blagopokojnemu ostani časten in hvalen spomin med duhovnimi sotovariši in med vsemi, ki so poznali njegovo blago dušo!

VI. telovadna akademija Jugoslovanske orlovske zveze

4. marca ob 8 v Unionu.

★ Smrtina nesreča župnika g. F. Agreša. Včeraj ob četrta do deset dopoldne je izdihnil v celjski javni bolnišnici g. Franc Agreš, župnik iz Sirja pri Zidanem mostu. V sredo popoldne je šel pogledat k delavcem, ki so v gozdu podirali drevesa. Bukev, ki so jo ravno podirali, se je nenadoma prevrnila ter z vejicem s toliko silo oplazila g. župnika, da se je zgrudil nezvesten. Prepeljali so ga takoj v Zidani most, kjer je tamošnji zdravnik konstatiral, da ima župnik prebito lobanjo. Odpremili so ga takoj v celjsko javno bolnišnico, kjer pa je bila vsa zdravniška pomoč zaman. G. župnik je ves čas v bolnišnici ležal v globoki nezvesti. Pokojni gospod župnik je bil rojen l. 1886. v Zdolah in posvečen v mašnika l. 1914. V Sirju je deloval komaj od oktobra lanskega leta.

★ Za križ. Kako razne svobodomiselnje družbe zavestno in umetno zasajajo sovraštvo do križa med ljudstvo, dokazuje ta-le slučaj iz Brna: Pri nekem pogrebu je češko svobodomiselnje telovadno društvo »Sokol« zahtevalo, da naj se pri pogrebu nekega pisatelja, ki si je s samoumornostjo pomagal v večnosti, odstrani razpelo od pogrebne voza, ker je bil pokojni brez veroizpovedi.

Vse drugače je pa ravnal oče pokojnega. Svobodomiselnj list »Lidove Noviny«, ki je v krogu njegovih urednikov bil tudi omenjeni brezkonfesijonelec, opisuje zanimivi prizor takole: »Krstu so dvignili na voz. Zdaj stopi urno zvrven starček, oče pisateljev, pa naredi s tresočo roko tri križe čez krsto, nato pa prekriža še sebe.« — Na severnem Češkem so se razne svobodomiselnje družbe branile, da bi pri pogrebu nosili križ na čelu spreveda, kakor velela cerkveni predpis. Državna oblast je pa odločila, da društvom vmeševanje v cerkvene predpise ni dovoljeno.

★ Seja ožjega obl. šolskega odbora se vrši 6. marca, širšega pa 7. marca v Ljubljani v palači vel. županstva.

★ Upokojeni so: Ivan Benedičič, šolski upravitelj v Mirni; Josipina Zakrajšek-Zerce, učiteljica v Blatni Brezovici; Henrik Lobe, šol. upravitelj v Zagradcu; Roza Reichmann-Pichlar, učiteljica v Sromljah.

★ Napredovali so železniški uradniki: A) pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu: V I. kateg. uradnikov: v 5. položajno skupino: dr. Leon Vučina in Ivan Manfreda; v II. kateg. uradnikov: v 2/b položajno skupino: Josip Rožman in Fran Bajec; — B) pri direkciji državnih železnic v Zagrebu: v I. kategoriji uradnikov: v 5. položajno skupino Janko Pirjevec; — C) pri direkciji državnih železnic v Ljubljani: V I. kategoriji uradnikov: v 4. položajno skupino: inž. Rudolf Kavčič, dr. Ludovik Ladiha, dr. Miško Jevšek; v 5. položajno skupino: Alojzij Randl, Fran Jelašič, inž. Fran Finc, inž. Josip Turba; v 6. položajno skupino: Alojzij Vehovec, Srečko Lenard, inž. Leben, dr. Anton Mauri, inž. Fr. Sedlak, inž. Anton Ozvald, Fran Zemlja, Anton Petrovič; v II. kateg. uradnikov: 1/b položajno skupino: Martin Pohar, Ivan Zorec, Makso Hubalek, Fortunat Kink; v 2/a položajno skupino: Peter Mozetič, Ivan Kitak, Fran Rožman, Jurij Ilesič, Rafael Ogrin, Fran Šircelj, Karel Šircelj; v 2/b položajno skupino uradnikov: Alfonz Knez, Janko Medved, Mirko Pirec, Fran Gorše, Fran Pagon, Karel Šubic, Ignacij Rancinger, Pavle Mašič; v III. kateg. uradnikov: v 1. položajno skupino: Iv. Kumer, Martin Sivk, Martin Perme, Janko Lenšček. — D) pri direkciji državnih železnic v Subotici: v I. kategoriji v 6. položajno skupino: Lovro Testen in Rudolf Fistar; v II. kategoriji v 1/b položajno skupino: Alojzij Kovačič; v 2/a položajno skupino: Fran Seničar.

★ Osebnosti s pošte. Za pogodbeno poštarja sta nastavljeni Ivan Majetič v Fari pri Kočevju in Ant. Ožura v Osilnici. — Za pisarice v 2. skup. III. kateg. so napredovale uradnice: Pavla Kavčičeva in Jožica Zavrtanikova na ravnateljstvu ter Minka Pristavčeva pri III. teh. sekciji v Ljubljani, za kond. v 2. skup. III. kateg. Vavlav Stanislav in mariborski kol. pošti, vsi ur. 3. skup. III. kateg. — Premeščena sta: pb. ur. II/5 Anica Kosova z Zidanega mosta v Loko pri Zidanem mostu in dnev. Vladimir Mosolov od poštnega urada št. 3 v Ljubljani na glavno ljubljansko pošto. — Upokojen je zvan. 1. skup. Fr. Kokol na ravnateljstvu. — Odpuščena je pogodba. poštarica Rozalija Kocmut pri Sv. Urbanu poleg Ptujja.

★ Umrl je v 28. t. m. v Kropi bivši načelnik Zebljarske zadruge, g. Ignacij Blaznik, star 48 let. Pobralla ga je delavska bolezen — jetika. Z varčevanjem si je pridobil hišo in nekaj zemljišča. Zapustil je troje nedoletnih otrok.

★ Breskev in marelica. Znani sadjarski strokovnjak M. Humek je posvetil celo razpravo temu dragocenemu sadežu, ki po nemarnem izginja iz naših sadnjakov in vinogradov. Podrobno in izčrpno razpravlja o vzgoji podlagi vrstah oskrbi, gnojenju, rezi, boleznih, obiranju in vlaganju teh zlatih sadežev, ki nam zamirata ravno radi nepoučenosti nekaterih sadjerejcev. Cena knjige okrašena z 22 slikami in 2 barvnimi prilogama je 12 Da v založbi Jugoslovanske knjižarne.

★ Slovensko zdravniško društvo vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v soboto, 3. marca t. l., ob 20. uri v prostorih restavracije »Ljubljanski Dvor« v Ljubljani.

★ Brezje—Zirovnica—Jesenice. Na tej progi vozi od nedeljo 4. t. m. vsako nedeljo in praznik avtobus in sicer dvakrat na dan: zjutraj ob 5 in dopoldne ob 9.

★ Odbor S. D. Z. v Pragi se zahvaljuje vsem darovalcem ob priliki božičn. nabiralne akcije Zadruga ter ponovno prosi vse one, ki so prošnje sprejeli, naj je ne izročijo p. zabljeno, temveč se po možnosti spomnijo revnih slovenskih visokošolcev v Pragi. Denar,

Tczka glava in bolečine, kadar se čita pozno v noč! 1—2

Aspirin tableti

takoj pomagajo in misli postanejo zopet jasne. Zahtevajte pa vedno originalni zamoč »Aspirin«, ki se spozna na modro-belo-rdeči varstveni znamki.

poklonjen v ta namen, gotovo ni zavržen ter predstavlja narodni kapital, ki se bo obilno obrestoval. S. D. Z. daje tudi vsa pojasnila o studiju ter razmerah v Pragi. Naslov: Slovenska dijaška zadruga v Pragi, Akademický dům, Praha III.

★ Umrla je pri št. Andražu pri Velenju v zgodnji mladosti ena najboljših in najzgodnejših Marijinih družbenic Francka Dedič. Občo priljubljenost prezgodaj utrpane cvetke je pokazal njen veličastni pogreb.

★ Duhovniška vest. Z dnem 1. t. m. je prevzel župnijske posle v Turnišču domači g. kaplan Ivan Greif, ki je s tem dnem imenovan za provizorja turniške župnije.

★ Vse župne urade prosi »Sveča vojska« v Ljubljani, da — ako tega še niso storili — razglase podrobne informacije glede romanja na Trsat, ki se vrši od 26. do 28. maja t. l. »Sveča vojska« je župni uradom v vsakem oziru na razpolago (predavanja, vloge itd.), zato upa, da jo bodo vsi pri njenem delu podpirali.

★ Ogenj. V Blatnem pri Globokem je stanovala užitkarica Ana Denžič v leseni koči krojača Vučajnika iz Sel. Kakor drugi je imela tudi ona navado, da je spravljala pepel v stranišče za gnoj. Pri tem pa najbrže ni dovolj pazila in tako se je zgodilo, da je v noči od petka na soboto razpihal veter bržčas še tlečo žerjavico ter je nastal ogenj, ki je vpepelil kočo in tudi streho sosedne Liparce. Ani Denžič je zgorelo popolnoma vse, kar je imela. Precejšnja škoda je le deloma krita z zavarovalnino.

Če ne za Vas, pa za Vaše...

Vi, spoštovani gospod meščan, ki Vam ni treba ne vile ne ure ne koles ne šivalnih strojev, premislite, da bo Stadion čast in ponos vse Slovenije. Prispevajte, da se čimprej dogotovi in izroči plemenitemu kulturnemu namenu, katerega bo služil, ko Vas, spoštovani gospod meščan, in nas, graditeljev, ne bo več med živimi.

Kupite nekaj srečk za II. stadionsko loterijo in storili boste velik čin za naše slovensko kulturno delo. Povrhu pa lahko dobite — četudi morda ne rabite — tudi vilo, uro, kolo, šivalni stroj ali kaj takega. Česar ne rabite Vi, bodo pa morda rabili Vaši in Vaših otrok otroci.

★ Zrtev alkohola. Poročali smo že, da so v Zagrebu našli mrtvega delavca Stjepana Zvonarja. Obdukcija je dognala, da je bil Zvonar totalno pijan ter da se je pri bližanju zadušil. Njegov tovariš Dominik, ki so ga našli pijanega poleg mrtvega Zvonarja in ga aretirali, je bil takoj izpuščen iz zaporja.

★ Smrtina nesreča dveh zrakoplovcev. V Sarajevu se je dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne zopet pripetila zrakoplovna nesreča, ki je v zadnjem tednu že druga in pri kateri sta izgubila svoji mladi življenji podporočnik Borivoje Vučičević in pilot narednik Milan Simić. Oba sta se dvignila v novem zrakoplovu tipa »Potez« ob treh popoldne z aerodroma v Rajlovu ter sta nekaj časa krožila nad Sarajevom. Ves čas je aparat izvrstno funkcioniral, toda ravno nad aerodromom je motor najbrže eksplodiral in strmoglavil na tla. Iz razvalin aviona so potegnili trupli obeh mladih junakov, ki ju je smrt doletela najbrže še prej, preden sta padla na tla. Ravno ko je prišlo do tega groznega trenutka, je privozil mimo Rajlovca proti Sarajevu vlak. Pogled na goreči zrakoplov je na potnike grozno učinkoval in mnoge ženske so pri tem omedele. Trupli ponesrečenih zrakoplovcev so prepeljali v sarajevsko mrtvašnico. Tragična smrt te dvojice je vzbudila v Sarajevu splošno sočutje.

★ Opozorjamo trgovce in živinorejce na današnji oglas »Govedomedike«, jugoslovanske razpošiljalnice preparatov za govedo, konje in prešče v Mariboru.

Ne govorite!

o visokih cenah!

Oglejte si 11 izložb trdke

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS, Mestni trg 18-19

damske kombineze s čipkami Dln 34.—
d. spalne srajce Dln 59.—
d. trico: hlače Dln 36.—

domače halje Dln 98.—
d. pyjama Dln 128.—
d. volneni pullover Dln 169.—

Gospodarstvo

Narodna banka v letu 1927

Narodna banka je za leto 1927 kakor običajno izdala obširno poslovno poročilo, iz katerega posnemamo za naše gospodarstvo najvažnejše podatke:

Posli z državo, ki jih je imela Narodna banka, so bili dvojni: Narodna banka je bila državni blagajnik in je imela od tega prometa 8,5 milijarde dinarjev napram 7,7 v letu 1926. N. b. je nadalje delala za državo na faktični stabilizaciji dinarja s pomočjo svoje devizne politike. Koncentracija deviznih poslov pri N. B. postaja vsak dan večja. Državni dolg pri N. B. znaša 4.338 milijonov Din napram 4.414 milijonov Din koncem 1926. V letu 1927 je N. b. prodala deviz za 1.976 milijonov Din (—72). Za državo je N. b. kupila lani deviz za 4,3 milijarde Din, prodala pa za 1,95 milijarde Din. Nadalje se poslovno poročilo obširno peča z žetvijo, izvozno in uvozno trgovino ter industrijo.

Glede kreditne politike omenja, da je posebno pazila na delo in stanje denarnih zavodov, s katerimi N. b. dela. Denarni zavodi so lani imeli kreditov 676 milijonov, od 718 denarnih zavodov v državi s kapitalom 1962, rezervami 572 in vlogami 6.652 milijonov Din je uživalo kredit pri N. b. 315 zavodov (kap. 1.646, rez. 426, vloge 5.330 milijonov Din.) Ves kredit N. b. v znesku 1503 milijone Din se razdeli na 4.332 tiskov (od teh 318 bank). Povprečni odstotek izkoriščenja znaša 60. V Ljubljani je odobrenih kreditov za 129 milijonov (izkoriščenih 46 odst.), v Mariboru 43 milij. (izkoriščenih 63 odst.) Slovenija je torej udeležena pri kreditih z 11,5 odst. (1926 11 odst.).

Naiveč bankovcev je bilo v obliki 8. novembra (5924 milijonov), najmanj 22. junija (5257 milijonov).

Od javnih posojil je lani prišlo v državo 1470 milijona Din; terjatve inozemcev so 31. decembra lani znašale 566 (1926 592) milijonov, dolgovi pa 37 (39) milijonov Din.

Glede obrestne mere omenja poročilo resolucije ankete 15. februarja lani in navaja opombe uprave Narodne banke, ki stoji na stališču, da se obrestna mera ne more znižati s prislilnimi ukrepi.

Povprečni kurz dinarja je znašal v Curihu lani 9131 napram 913 v letu 1926. Lansko leto je pomenilo preizkušnjo za devizno politiko. Ves preostalek deviz iz aktivne zunanje trgovine 1926 je bil lani porabljen za deficit zunanje trgovine, pa še ni zadostoval. Porabiti so se morale v svrhu polnolitve deficita devize od inozemskih posojil. Trejina odkupljenih deviz je dala 1756 milijonov Din (+ 34), svobodni nakup pa je dal 668 milijona (— 325), od države je bilo kupljenih 1890 milijonov. Deviz je bilo manj prodanih na borzih (za 58 milij.), za državo pa več (za 226 milij.). Banka je imela 31. decembra lani deviz za 1006 milijonov Din (1926 615), kar zadostuje za sigurnost stabilizacije. Stabilizacija je bila vzdržana tudi v težkem letu 1927, ko je bilo potrebno od dev. zaklada potrošiti 660 milij. Din. Drugi del programa pa je zakonska stabilizacija, ki jo more izvršiti samo država. Poleg zvez z Bank of England je Narodna banka lani vodila zveze tudi z Federal Reserve Bank of N. Y., Banque Nationale Suisse glede deviznega posla. S pomočjo avstr. N. b. je bila uničena vsa spekulacija z dinarjem na Dunaju.

V bilanci je zanimiva postavka pri prov. podlogi v depozih v tujini v tui valuti. Pri preračunavanju po predvojni pariteti znaša postavka 345,6 milijona Din, po podatkih pri bilanci bi pa znašala valorizirana nad 2 milijardi Din napram nad 1 milijardo za 1926, to pa radi tega, ker so se povečala imetja v švic. frankih, dolarjih, Kč. zmanjšala pa v funtih sterlingih in franc. frankih.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Obrtna banka — zopet 5% dividende. Obrtna banka v Ljubljani izkazuje za leto 1927. čistega dobička v znesku 110.514,18 Din napram 110.407,28 Din za leto 1926. (107.988,80 Din za 1925 in 222.530 Din za 1924). Upravni svet predlaga za 1927 kakor za leti 1925 in 1926 izplačati 5% dividende, to je 2,50 Din za delnico. Občni zbor zavoda se vrši dne 27. marca ob 11 v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani (regularia, volitev uprave in nadzorstva).

Zadružna banka — zopet 6% dividende. Računski zaključek banke izkazuje za leto 1927. Din 283.827,93 čistega dobička napram Din 324.779,54 za 1926 (Din 271.043,69 za 1925 in Din 183,46 za 1924). Kakor za leti 1925 in 1926 je tudi za leto 1927 predlagana zopet 6% na dividendo. Občni zbor zavoda se vrši 17. marca ob 17. uri v bančnih prostorih (regularia, volitev uprave in nadzorstva).

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz Kajfeža v Kočevju. Kakor smo že prvič poročali dne 29. februarja, je razglašen konkurz o imovini Antona Kajfeža st., industrija, trgovca in posestnika v Kočevju, konk. komisar je Jakob Jerman, predst. okr. sodišča v Kočevju, upravnik mase pa dr. Stefan Rajh, odvetnik v Kočevju. Prvi zbor upnikov se vrši pri okr. sodišču v Kočevju 14. marca ob 10, oglašiti se je treba do 31. marca; ugotovljeni narok se vrši 16. aprila ob desetih. Kakor smo že poročali, znašajo pasiva okrog 20 milijonov Din.

Konkurz: Sava Kolarič, modna trgov. Novi Sad (prijaviti do 25. aprila); Marko Mikovič, tiskarstva tiskar, Novi Sad (priji. do 1. maja); Damjan Podunavec, trg. v Glini (do 20. aprila); Radomir S. Gajič, trg., Donji Milanovac do 15. marca).

Potrjena poravnava: Fr. König, trg. v Celju 17%.

Zbor upnikov: Zapuščina po pokojnem Janu Modicu, trg., Lj. 3. marca ob 10.

Upravni odbor zagrebškega zbora.

8. Zagreb, 1. marca. (Tel. »Slov.«) Sročil se je konstituiral upravni odbor Zagrebškega zbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Rudolf Erber, generalni ravnatelj zagrebške mestne hranilnice. V predsedništvo so bili dalje izvoljeni soglasno: Za 1. podpredsednika industrijec Milan Prpič, za 2. podpredsednika trgovcev Milko Saračević, za 3. podpredsednika obrtnikov Jovan Milošević. V odbor so bili izvoljeni še: arhitekt Ignacij Fischer, vseučil. prof. dr. David Karlovič, veletrgovec in industrijec Oton Stern, industrijec Armin Schreiner, veletrgovec Oskar Jelinek, obrtnik Franjo Mihoković in trgovec Stefan Javor.

Odobren proračun Zbornice za TOI v Ljubljani. »Uradni list« prinaša razglas trgovinskega ministra, s katerim se odobrava proračun Zbornice za TOI v Ljubljani za 1928. Dohodki znašajo 3.567.057 Din, izdatki pa so preliminarni na 3.813.565 Din, torej je 253.472 Din proračunske blagajnične rezerve. Zbornična doklada znaša 15%.

Občni zbor: Splošno kreditno društvo v Ljubljani, reg. zadr. z o. z. 17. marca ob 17. uri v združenih prostorih; Zadruga elektrarna v Trbovljah, r. z. z o. z. 29. marca ob 15. uri v trbovski žoli.

Povišanje kapitala Woschnagga. Tovarna usnja Frane Woschnagg in sinovi, d. d. v Soštanju sklicuje za 25. marc ob 10 občni zbor, kjer bodo poleg običajnega dnevnega reda sklepali tudi o povišanju kapitala od 8 na 12 milijonov Din.

Jakilov premogovnik v Šentjanžu, d. d. Trgovinski minister je odobril ustanovitev delniške družbe »Šentjanški premogovnik And. Jakil, d. d.« s sedežem v St. Janžu pri Krmelju. Osnovni kapital znaša 3 milijone Din (15.000 delnic po 200 Din na ime). Družba prevzame od Jakilovih naslednikov šentjanški rudnik. Ustanovni občni zbor družbe se vrši 14. marca v Krmelju (grad) ob 11.

Borza

Dne 1. marca 1928.

DENAR.

Današnji devizni promet je bil bolj slab. Edino za Curih in London je bilo več povpraševanja. Dojem je morala večerj vso potrebo kriti Narodna banka, je bilo danes privatno blago v devizah: Berlin, Pariz in Trst. Budimpešta blago je bila danes 994,67 napram 994,10 zaključek večerj, Bruselj blago 792,79 (večerj 793). Kurzi so ostali neizpremenjeni: razen Prage, ki je popustila za 5 par in Trsta, ki pa je tudi mednarodno oslabele.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi dne 1. marca 1928

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 29. 11.
Amsterdam	—	22,89	—	—
Berlin	1357,00—1360,00	1358,50	1358,50	—
Curih	1093,50—1096,50	1095,00	1095,00	—
Dunaj	800,15—803,15	801,65	801,65	—
London	277,15—277,95	277,55	277,55	—
Newyork	—	56,89	—	—
Pariz	222,85—224,85	223,85	—	—
Praga	168,15—168,95	168,55	168,60	—
Trst	300,00—302,00	301,00	301,16	—

Zagreb. Amsterdam 22,86—22,92, Berlin 1357—1360, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 800,35—803,35, London 277,15—277,95, Newyork 56,77—56,97, Praga 168,15—168,95, Trst 300,05—302,05.

Belgrad. Berlin 1357—1360, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 800,15—803,15, London 277,15—277,95, Newyork 56,77—56,97, Pariz 222,85—224,85, Praga 168,15—168,95, Trst 300,05—302,05.

Curih. Belgrad 9,135, Berlin 124,04, Budimpešta 90,80, Bukarešt 3,20, Dunaj 73,20, London 25,825, Newyork 51,940, Pariz 20,493, Praga 15,39, Trst 27,50, Sofija 3,75, Varšava 58,30, Madrid 87,90.

Trst. Belgrad 38,25—38,25, Curih 263—265, Dunaj 263,50—269,50, London 92,20—92,23, Newyork 18,87—18,88, Pariz 74,75—75,35.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,470, Kodanj 190,15, London 34,6225, Milan 37,56, Newyork 709,50, Pariz 27,9175, Varšava 79,56. Valute: dolarji 707,90, angleški funt 34,60, francoski frank 28,05, lira 37,07, dinar 12,39.

Praga. Devize: Lira 178,50, Belgrad 53,35, Pariz 132,75, London 164,70, Newyork 33,745.

Dinar: Newyork 178, Berlin 7,37, London 277,50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

V Ljubljani Kred. zavod brez kupona (10 dinarjev) 155 den. Na tržišču državnih papirjev se je v Zagrebu že večerj proti zaključku borze pojavilo povpraševanje, ki je danes zavzelo večji obseg. Kurzi državnih papirjev so se uvrstili in je vojna škoda narasla. Bančni in industrijski papirji neizpremenjeni.

Ljubljana. Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Prastrediona 880 den., Kred. zavod 155 d. (brez kupona), Večje 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 91—91,50, agrari 58,50, vojna odškodnina 447—448, marc 450—454, april 454—456, dec. 477—482, Ljubi 65 den., Jugo 96,25, Prastrediona 882,50—885, Ljublj. kred. 135—140, Sečerana 530—540, Drava 510, Slavonija 14, Trbovlje 510—525, Večje 140—144.

Belgrad. Narodna banka 6100, vojna odškodnina 446, 445,50, 445,50 (1800), ult. marc 450, 453,50 (2050), ult. april 454,50—454 (1600), ult. junij 450 (400), Izvozna banka 1100, Prometna banka 2025, 7% invest. posoj. 91—91,50 (775,300), agrari 58 (25,000).

Trst. Adria 208, Assicurazioni Generali 6560, Cosulich 194, Riunione adriatica 2885, Tripocovich 240, Split cement 260, Trž. Lloyd 688, Oceania 98,50.

Dunaj. Podon.-savsko-jadran. 85,65, Hipo 7,95, Alpine 42,85, Leykam 10,50, Trbovlje 64,75, Kranj. industr. 41,10, Mundus 186,75, Slavonija 1,63.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske smreka-jelka I., II., III. lahko konične fko vag. meja 2 vag. po 460, deske smreka-jelka 24 mm 4 m fko vag. meja 1 vag. po 500; zaklj. 3 vag. Tendence živahnega.

Delež pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt): Pšenica 78—79 kg 2% baška 392,50—395, slav. 390—392, moka 0 g vag. bl. plač. po prejemu, fko Ljubljana 530—535, oves baški zdrav rešetan 300, koruza času primeren suha za prompt 295—297,50, marc 302—302,50, april 305—307,50, maj 310—312,50, činkvantan 305—312,50; zaklj. —. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bašk. 337,50—342,50, gor. ban. 332,50—337,50, sr. 337,50—342,50, rž bašk. 300—310, ječmen bašk. 295—305, mac. 245—255, oves bašk. ban., sr., slav. 250—260, koruza bašk. 247,50—252,50, marc-april 250—252,50, april-maj 257,50—265, bela 265, ban. 247,50—253,50, par. Vršne 252,50—257,50, sr. 247—252,50, par. Indija 247,50—255, marc-april 256—262,50, moka 0 g in gg 470—480, št. 2 430—460, št. 5 430—440, št. 6 370—380, št. 7 300—310, št. 8 220—235, otrobi bašk. 210—211,50, slav. 200—207,50. Tendence slaba. Promet: 2½ vag. pšenice, 37 vag. koruze, 5 vagonov moka.

Budimpešta (terminalska borza), 1. marca. Tendence zelo čvrsta. Pšenica marc 31,58, 31,74, zaklj. 31,72—31,74, maj 32,52, 32,64, zaklj. 32,64—32,66, okt. 30,34, 30,50, zaklj. 30,48—30,50, rž marc 30,38, 30,66, zaklj. 30,64—30,66, maj 30,72, 30,94, zaklj. 30,94—31, okt. 25,48, 25,60, zaklj. 25,72—25,74, koruza maj 26,88, 26,90, zaklj. 26,90—26,92 julij 27,24, 27,30.

Za duha in srce

Iz kulturnega življenja Slovencev v Ameriki

(Pevska društva. — Napisal ameriški Slovenec.)

Newyork 14. februarja.

Društva, člani in učitelji.

V Združenih državah obstoji 65 jugoslovanskih pevskih društev; 32 slovenskih s 753 člani, 24 hrvatskih s 559 člani, 8 srbskih s 138 člani in 1 »jugoslovansko« s 16 člani; vsega skupaj 1496 članov.

Po poklicu predstavljajo moški člani 55 odst. rokodelcev, 35 odst. delavcev, 5 odst. profesionalcev in 5 odst. trgovcev. Članice so 25 odst. industrijske delavke, 20 odst. profesionalke, 20 odst. učenke, 20 odst. nameščenke v prodajnicah in 15 odst. gospodinje.

Učitelji teh društev imajo različno vposobljenost. Samo petnajst društev ima sposobne učitelje z višjo glasbeno izobrazbo in sposobnostjo za poučevanje zborov. Štiri in dvajset društev ima učitelje, ki niso muzikalno visoko naobraženi, toda imajo veliko vaje, da morejo s precejšnjim uspehom voditi svoje zборе. Šest in dvajset društev trpi za pomanjkanjem sposobnih učiteljev.

Pevci sami dostikrat nimajo potrpežljivosti niti razumevanja za teoretsko šolanje. Peti hočejo, zato pa pojó po posluhu in pred seboj drže note le zalo, da se ne zmotijo v besedah, ki jih morajo izgovarjati. Niti četrtina pevcev ne pozna not.

Kaj se poje.

Zbori pojejo večinoma ritmične in melodične pesmi. Koračnice so jako popularne in veliko je povpraševanja po njih. V poslednjem času se opaža pri občinstvu želja po harmoniziranih narodnih popevkih. Pesmi, izbrane za petje, so navadno enostavno harmonizirane, ker večina zborov ni v stanu izvajati pesmi, ki so muzikalno bolj komplcirane. Opaža se pa prizadevanje poedinih lruštev, da izvajajo skladbe novjših skladateljev; toda njihovo omejeno muzikalno znanje jih ovira, da bi globlje zašli v to stvar.

Javni nastopi.

Povprečno število javnih nastopov z lastnimi koncerti je po dvakrat na leto. Društva, ki imajo dramatične odseke, prireajo predstavo približno dvakrat na leto. Za vsakim javnim nastopom s koncertom ali predstavo sledi ples. Mnoga društva prireajo tudi domače zabave za svoje člane.

V ogromni večini se vrše prireditve v privatnih dvoranih, za kar se plača najemnina. Najemnina za vsako prireditev znaša 75 do 300 dolarjev, dohodki pa znašajo 200 do 600 dolarjev. Povprečni čist dobiček javnih prireditev znaša okoli 200 dolarjev.

Pred ameriško neslovansko javnostjo so doslej nastopila tri društva. V zadnjem času je osem društev nastopilo v radio-koncertih. Med Amerikanci se opaža precejšen interes za našo glasbo, zlasti za naše narodne popevke radi njene posebne in bujne glasbene izrazitosti. V Newyorku se je nedavno osnovalo pevsko društvo, sestavljeno iz izvedbanih pevcev, da ameriško javnost zajame ta stran naše kulture.

Zadnja leta se kaže čim dalje večje zanimanje za boljše izvajanje in občinstvo se ne zadovoljuje več s slabimi spredi. Leta nazaj je bilo občinstvo zadovoljno s čemersidobi, ker je tako redko imelo priliko slišati pesmi v svojem jeziku. »Zorac« v Chicagu prednjači s svojimi operetnimi nastopi in izvedbami težjih kompozicij.

Klavirski koncert J. Poženelove

Sročil, dne 1. t. m. je bil v Filharmoniji klavirski večer, ki ga je priredila mlada, nadarjena pianistka gđna. Ildviga Poženelova. Razen ene Kogojev in ene Prokofjeve skladbe je izvajala čisto francoski program večinoma impresionistične smeri, od katere se je ugodno odločil Fauréjev novi klasicizem. Fauréjev tema z varijacijami je značilen za kult čiste linije in zvokovno in kompozicijsko jasnost in pozornost, ki jo je mogoče čisto moderno občutiti. D. de Séveracovi »Menitri« et »Glaneuse« razodevajo Debussyjevega učenca, »Les Muletiers« devont le Christ« z unisonim začetkom in ekspresivno povdarjeno linijo se mi zde moderni bližji, čeprav so romantično občuteni. Chabrierjev »Fantastični bourrée« ni kdovekaj; po ekletični začetni temi, ki spominja na XVIII. stol., bi človek pričakoval kaj več kot sentimentalne vložke. Ravel se nam je s Preludijem in Tokato iz suite »Tombeau de Couperin« predstavil za Debussyjevega epigona; skladba ne dosega svojega vzora, Debussyjev »Prelude et Pocaata« v invenciji. Albanis — fantasi, kolorist in ritmik je neke vrste francoski Skrijabin, klavirski je zelo hvaležen tema. Prokofjeva groteskni Marš nosi jako noto avtorjeve individualnosti in genialne neposrednosti — ta silovit ritem, zagon in ta kolorit sta rasla iz istih tal kakor »barbaro-genij« Stravinskega...

Gđna. Poženelova je pokazala visoke tehnične spretnosti v Albenigu, se znala vživeti v Fauréja z odličnim smislom za linijo in prozorno tehniko, in podal Séveraca, Chabrierja, Prokofjeva s pravim značajem — posebno pa cenim njeno globoko interpretacijo zamotane Kogojeve meditacije Andantino sostenuto, ki je dihal ono pravo, silno neposredno lirčno refleksijo, ki je značilna za nekoliko starejše Kogojeve skladbe. Gospodična je zelo muzikalna in ve kaj igra; želel bi ji le, da bi sledila finesi tenčino prozorne igre svoji veliki učiteljici Blanche Selve, ne pa sčasoma zapadla surovosti in nedisciplini. Želim ji stroge avtokritike — pa bi ji vedel voščiti lepo bodočnost! Jeli se ne bi prihodnje lotila novjših del: Milhaud, Poulence, Prokofjev, Stravinski, Krének, Petyrek... Zeleli bi se seznaniti tudi z najmodernejšo klavirsko literaturo! V ostalem naj si bo zagotovljena velikega uspeha, čeprav koncert ni bil kdovekaj obiskani — Poženelova se je častno uvela! S. V.

SLOVANSKI ŠTUDIJ V ČESKOSLOVAŠKI.

Brez dvoma ima Českoslovaška prvenstvo v širjenju po čim ožjem zblizanju slovenskih narodov. Čsl. vlada vzdržuje v Pragi ukrajinsko univerzo in je ustanovila eno izmed najbogatejših ruskih knjižnic. Na Karlovi univerzi v Pragi je mogoče študirati zgodovino, jezik in književnost vseh slovenskih narodov, celo lužickosrbskega. Zanimanje znanstvenih revij in političnih časopisov za slovenske narode je zelo veliko. Trdno znanstveno podlago pa so dobile težnje po slovenski vzajemnosti v Slovenskem inštitutu.

Pri tem pa čsl. kulturni delavci ne pozabijo na svoje lastne potrebe. Uvideli so, da je pereč:

P. Schmidt,

najslavnejši etnolog našega časa, o katerem smo o priliki njegove 60 letnice obširno pisali.

českoslovaški problem mogoče najlažje rešiti s pametno šolsko politiko. Dali so Slovakom ljudske in srednje šole, pa tudi univerzo. Toda to bi bile premalo, ker Slovaki niso imeli dovolj svojega izobraženstva in ga nimajo še sedaj. Zato je ministrstvo v sporazumu z akademskimi oblastmi izdalo naredbo, da mora vsakdo, kdor študira češki ali slovaški jezik in književnost, napraviti izpit v govoru in pisavi ne samo iz češčine ali slovaščine, temveč iz obeh. Tako najmlajša generacija čeških in slovaških filologov popolnoma obvlada oba jezika, odprta ji je cela država, obenem pa izginjajo medsebojni predsodki.

Veliki Slovan prof. dr. Hodža, prosvetni minister in član Slovenskega inštituta, je sedaj tudi poskrbel, da bo Slovanski inštitut lahko pritegnil v svoj delokrog široke vrste. Izdal je naredbo, ki stoji v veljavo s prihodnjim šolskim letom za slušatelje jezikoslovja in slovstvene zgodovine, da si morajo do državnega izpita pridobiti znanje glavnih slovenskih jezikov. Iz rusčine, poljščine in srbohrvaščine mora vsak kandidat napraviti izpiti že pred državnim izpitom. Zeleti bi bilo, da ib se tudi v drugih slovenskih državah posvetilo vel pozornosti slovenskim jezikom, slovenski književnosti in zgodovini.

Mladika, najboljši slovenski družinski list, prinaša v svoji marčni številki lepe pesmi Pogčnika, Zuška, Striške, Krajnarja, nadaljuje prekrasno domačo povest Ovar Janeza Jalna, Pustno pridigo Ivana Preglja, Mladost Meškova, Oceanskega Krista Anatola Francea. Poljudnoznanstveno pa obravnava dr. Plečnik refleksije, ing. Jeglič pa Rano cvetje. Res pisano je Pisano polje, praktična in poučna pa sta kot vselej »Gospodar in gospodinja«. Letna naročnina 84 Din.

Nova Evropa, februar, 1928, je posvečena poveliini poglobljenju naših odnosov s Francijo. Vsebina: Naš savez s Francuskom — Kulturni odnos medju Francuske in Jugoslavije (R. Varnij) — Jean Vait Delarolère (P. Knežević) — Pjer Loti i naš narod (M. Ibrovac) itd.

»Nova Revija«. Radi spremembe tiskarne (N. R. se tiska sedaj v Šibeniku, prej v Splitu) je tretja knjiga (zv. 3—4) N. R. lanskega letnika izšla šele pred par dnevi. Pričujoči dvojni zvezek prinaša sledeče razprave: dr. P. Grabič: »Praktično krščanstvo«, globoko zamišljen cerkveni govor, ki ga je dr. P. Grabič govoril o priliki lanskega kongresa hrvaškega katoliškega dijaštva v Splitu; dr. P. Cvitanović: »Druga vremena, drukčiji ljudi«, lepe misli o duhu in idejah srednjega veka; P. Ciklojevič razpravlja o prosvetnem delu frančiškanov v Dalmaciji; Tomič nadaljuje svoje zanimivo poročilo o »protokolihi slonskih mudracov; Binčiči se peča s sodobnim verskim in političnim življenjem med Hrvati; najbolji poučna, pa obenem aktualna pa je razprava šibeniškega kateheta Krsto Stosiča »Seksualna pouka«; vsak vgojitelj bi se z njo naj seznanil; sledi še slovenska razprava »Tretji red in inteligenca«, ki jo je napisal dr. P. A. Tominec; sledita še dva članka, ki se pečata z vprašanji iz dalmatinske narodne starine, izredno bogat kulturni pregled, prav tako bogat književni pregled, vestnik iz življenja in delovanja cerkve in »Cronique religieuse en Jugoslavie« v francoščini. — »Nova Revija« je poleg »Života«, ki ga izdajajo očette D. J., in »Bogoslovne smotre«, ki jo izdaja Bogosl. akademija v Zagrebu, najboljši hrvaški religiozno-znanstveni časopis za naobrazene kroge. Smer revije je bolj frančiškanska. Izhaja štirikrat na leto. Cena 50 Din. Uprava: Franjevaški samostan, Makarska (Dalmacija). — Mt. Md

Hochland, februar 1927-28, prinaša med drugimi članek o čehoslovaškem pesniku Jaroslavu Durycku, odločnem katoliku. Fina in globoka so izvajanja o »Skrivnostih ženske lepote«, o katerih ta pesnik bogonavdajeno poje.

Encyclopaedia Judaica je monumentalno znanstveno delo, od katerega je izšel 1. zvezek, ki